

Бог дає таланти всім. 50 уроків, щоб знайти себе та справу всього життя
Регіна Бретт

Двічі фіналіст Пулітцерівської премії, Регіна Бретт – відома американська журналістка та лауреат численних премій за журналістську діяльність. Її життєвий шлях не був безхмарним. Одинадцята дитина в родині, у 16 вона вже зловживала алкоголем, у 21 стала матір'ю-одиначкою, у 41 захворіла на рак. Проте життєві випробування, здається, лише загартували цю надзвичайну жінку. Поборовши хворобу, вона зібрала свої роздуми про життя в книжки. Її «50 уроків» – це колекція життєвих притч, інколи кумедних, частіше зворушливих, проте завжди непересічних і повчальних. Це досвід, який авторка винесла з власного минулого, зі своїх помилок, поразок, випробувань та перемог. Якщо вам сумно, якщо здається, що світ до вас несправедливий, і вам терміново потрібна підтримка – просто відкрийте цю книжку. Знайдіть той самий урок, який важливий для вас зараз. Прочитайте його. І посміхніться. Тому що, як каже Регіна Бретт, життя не перев'язане стрічкою з бантом, та це все одно подарунок! Кожен з нас має талант, проте мало хто знає, як відкрити його в собі. «50 уроків» від Регіни Бретт допоможуть зрозуміти це, знайти покликання, наповнити життя натхненням та сенсом. Авторка стверджує, що кожна людина повинна займатися своєю справою, але її треба знайти. Прийшов час перетворювати мрії на реальність та самореалізуватися!

Регіна Бретт

Бог дає таланти всім

50 уроків, щоб знайти себе та справу всього життя

© Regina Brett, 2015

© DepositPhotos.com / smilewithjul, обкладинка, 2016

© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2016

* * *

Інші книжки авторки

«Бог ніколи не моргає: 50 уроків, які змінять твоє життя»

«Будь дивом: 50 уроків, щоб зробити неможливе можливим»

Бог дає таланти всім

50 уроків, щоб знайти себе та справу всього життя

Присвячується Брюсові – моему чоловікові, моїй підтримці, моїй любові назавжди

Вступ

Протягом останніх п'яти років я мала честь виступати перед тисячами людей на численних зустрічах та автограф-сесіях. Запитання, яке лунало найчастіше, було таким: «А про що буде Ваша наступна книжка?»

Коли я відповідала присутнім, що хочу написати книжку, яка допомогла б людям знайти більше сенсу та натхнення в роботі й загалом у житті, вони жвавішали й казали, що залюбки прочитали б таку просто зараз.

То ось вона.

«Бог дає таланти всім: 50 уроків, щоб знайти себе та справу всього життя» – це низка надихальних есе, історій і газетних колонок з уроками, за допомогою яких люди можуть побачити свою роботу та життя в новому світлі.

Ця книжка для людей, які більше не люблять того, чим займаються.

Вона для тих, хто любить свою роботу й водночас прагне знайти більше сенсу в житті поза її межами.

Вона для безробітних, для тих, хто виконує роботу, яка не відповідає їхній кваліфікації, для тих, хто почувається нещасним на робочому місці.

Вона для тих, чії плани розлетілися на друзки – тимчасово або ж назавжди.

Вона для тих, хто робить перший крок у професійному світі й хоче знати, що ж написати на цій «чистій дошці».

Вона для тих, хто вийшов на пенсію або більше не здатний працювати, однак хоче жити змістовним життям.

Вона для людей, які настільки люблять свою роботу, що прагнуть надихати інших – щоб вони теж знайшли своє унікальне покликання.

Вона для таких, як я, – людей, які зішли на манівці та блукали без мети розбитим шляхом, аж доки він зрештою привів їх до ідеального місця. Я вірю, що таке ідеальне місце чекає на кожного з нас, і наше завдання – знайти його. Або ж розслабитись і дозволити йому знайти нас.

Я написала цю книжку, щоб допомогти вам знайти роботу, яку ви полюбите, і будувати життя, яке принесе вам задоволення, навколо цієї роботи. Незалежно від того, яким є ваш начальник, який прибуток ви отримуєте, що відбувається в економіці, у вас є всі можливості для розвитку, збагачення та поглиблення власного життя й життя інших людей.

Ці уроки – результат мого 18-річного життєвого досвіду матері-одиначки, жінки, яка перенесла рак грудей; це історії людей, яких я зустрічала на своєму професійному шляху протягом 29 років роботи журналістом. Я щиро

сподіваюся, що кожен із цих уроків змусить вас вистрибувати зранку з ліжка, насолоджуватись обідньою перервою і почуватися розслаблено ввечері. Або ж дасть вашому життю поштовх чи іскорку, що наповнить сенсом вашу роботу й життя загалом.

Урок 1

Коли не отримуєш того, що хочеш, тобі дається найцінніше – досвід

Більшість резюме не відображують того нерівного шляху, яким нам доводилося йти, і не містять тих слів, якими нас називали інші на цій дорозі. Ми причепурюємо наші резюме, вигадуємо назви посад, не зазначаємо того, що радо виключили б зі свого списку.

Мое резюме зазнавало змін щопівроку. Приблизно стільки часу я проводила на будь-якій роботі в молоді роки. Шість місяців. Я бралася за щось, але закінчити нічого не вдавалося. Жодного прогресу.

Пісня «Візьми свою роботу і запхай її...» була супроводом мого життя. Мені імпонувала ще одна пісня в стилі кантрі: «А зараз десь п'ята», у якій йшлося про те, як бос доводить тебе до сказу, ти хочеш сказати йому все, що про нього думаєш, але зрештою цього не робиш. Та одного разу мій терпець урвався. Я вилетіла з ресторану, і на цьому моя кар'єра офіціантки скінчилася. Я навіть не зупинилася, щоб забрати чайові з банки.

Деякі люди йдуть кар'єрними сходами вгору, а ж блукала під ними. Роками мені не щастило, а якщо й «щастило», це навряд чи можна було вважати щастям. Моею першою начальницею була справжня сучка. Серйозно! То була пуделиця Мамзель, що жила по сусідству. Першою роботою, за яку мені заплатили гроші, була прогулянка з собакою. Кігтики Мамзелі були пофарбовані червоним лаком, а ще вона носила бантик. Після тривалої прогулянки ця біла пухнаста кулька нарешті зробила свої справи, і я привела її додому. Власниця задерла кінчик її пухнастого круглого хвостика.

– Ти... її... не підтерла? – видихнула вона.

Присягаюсь, у ту мить я побачила на мордочці Мамзелі зловісну посмішку. На цій роботі я довго не протрималася. Я гадала, що мене найняли гуляти з собакою, а не підтирати їй зад.

Потім я працювала персональним асистентом у ресторані з шоу-програмою. Мій бос просто виснажив мене, змушуючи невпинно прибирати гримерки й туалети. Я була старшокласницею й приходила додому після півночі. З тієї роботи мене звільнили батьки. Згодом я «виросла» до посади касира в аптеці «Clark's Pharmacy», де здебільшого струшувала пилюку з вітамінів, надавши собі заклопотаного вигляду, і робила все, щоб мене не впіймали на крадіжці батончиків. Потім працювала офіціанткою в сімейному ресторані Вайденерів, де відвідувачі залишали мені чайові – монетки – просто в калюжках кетчупу.

Наступний крок – робота в місцевій лікарні, де мені видали рожеву уніформу й сіточку для волосся. Я годинами стояла в білих капцях і викладала чорносливове пюре на довжелезну конвеєрну стрічку. На бейджі, що його мені видали, гордо зазначалося: «Помічник кухаря». У своєму резюме я назвала цю посаду «асистент дієтолога». Я й досі зберігаю і

бейдж, і сіточку для волосся в спеціальному альбомі: вони нагадують мені про ті часи, коли я працювала з шостої ранку до третьої дня, миючи таці, оббльовані пацієнтами та заляпані кров'ю. Навіть не можу пригадати, чи вдягали ми тоді захисні рукавички.

Якийсь час я працювала секретаркою. То було ще до к. е. – до комп'ютерної ери. Тоді вважалося: якщо тобі видали електричну машинку «IBM Selection» із коректувальною стрічкою, тобі дуже пощастило. Мої руки були постійно вкриті плямами від копіювального паперу. А ще я була справжнім «асом коректування». Досі дивуюся, як мій бос жодного разу не побачив мене неприємною на клавіатурі від випарів коректувальної рідини. Я ненавиділа цю роботу. Одного разу я протягом цілого ранку друкувала лист на три сторінки тільки для того, щоб отримати його назад – керівник обвів гігантськими червоними колами всі помилки, які можна було замаскувати коректором. Довелося все передрукувати.

Я працювала в багатьох місцях, перш ніж усвідомила, що мені потрібне більше, ніж робота. Робота – це місце, де ти працюєш, щоб мати змогу оплачувати свої рахунки. Робота – це місце, де тебе штрафують за п'ятихвилинне запізнення, навіть якщо ти запізнилася, бо хотіла допомогти водієві, який заблукав. Це місце, куди телефонуєш, щоб сказати, що захворіла, а сама витрачаєш цей час на пошуки кращої роботи. Тут відчуваєш стабільність і безпеку, але це так нудно! Ти робиш те, чого від тебе чекають, а потім ідеш додому. Телефонуюєш, щоб сповістити, що захворіла, щоразу, коли вдається отримати оплачуваний лікарняний, бо тебе нудить від цього місця.

Робота – це коли заробляєш на життя. А кар'єра – це життя. Робота – це зарплатний чек. Кар'єра – більший зарплатний чек. Кар'єра вимагає освіти, практики й здатності ризикувати. Отож я вирішила побудувати кар'єру. Шість разів змінювала спеціалізацію в коледжі: біологія, ботаніка, потім раціональне природокористування, англійська, зв'язки з громадськістю і нарешті журналістика. Кентський державний університет пожалів мене й застосував свою «політику академічного прощення» до мого середнього бала після того, як я завалила хімію й отримала низькі оцінки із зоології та дитячої психології. Знадобилося 12 років, щоб я нарешті отримала свій диплом бакалавра, оскільки постійно брала академічні відпустки, щоби працювати й виховувати дитину. Я вступила до коледжу в 1974 році, а закінчити його мені вдалося лише в 1986-му, коли мені виповнилося тридцять. Настав час забрати свій диплом журналіста й відшукати свою життєву місію.

Я завжди гадала, що життєва місія – це те, що притаманне виключно таким особистостям, як Мати Тереза або Ганді. Проте вона є в кожного з нас. Як її знайти? Просто прислухайся до свого життя.

А всі ці місця роботи, схожі на глухі кути? Таких не існує. У Бога ніщо не є марним. Усі крапочки завжди з'єднуються. У дитинстві я обожаювала розмальовки, у яких малюнки з'являлися після того, як обведеш їх по крапочках. Кожна крапочка мала свій номер, тож отримати фінальну картинку було нескладно. Та в реальному житті крапочки зазвичай не пронумеровані.

Мій безладний маршрут протягом тривалого часу скидався на нев'іжджений зигзагоподібний шлях, аж доки одного дня всі крапочки не з'єдналися. Хтось із моїх друзів зауважив, що Бог пише прямо, але кривими лініями. Мені дуже імпонують слова пісні гурту «Rascal Flatts»: «Бог благословив нерівний шлях, що привів мене до тебе». Він і справді благословив мій нерівний шлях. І я ніколи не блукала. Бог завжди знав, де я.

Усі місця роботи, котрі я сприймала як такі, що не мають ані сенсу, ані мети, насправді мене збагатили. Просто тоді я цього не помічала.

Жалюгідний щотижневий чек на 200 доларів засліплював мене, і я не бачила багатства набутого досвіду.

Робота, яку дехто вважає чорною, насправді наповнила мое життя сенсом. Праця офіціантки навчила мене співчувати сліпому чоловікові, який приходив щосереді, щоб замовити печінку з цибулею, і розштовхував людей своєю білою палицею, вигукуючи замовлення.

Робота в похоронному бюро навчила мене втішати людей у їхньому горі, і через багато років, працюючи репортеркою, я змогла знайти правильні слова співчуття для чоловіка, сина якого застрелили, коли той їхав додому на велосипеді. Робота у відділенні невідкладної допомоги – там, де життя зустрічається зі смертю, – дала мені більше уявлення про «дедлайни», аніж будь-який редактор із відділу новин.

Щоразу, коли я працювала секретаркою, я вчилася друкувати швидше й краще. А коли працювала консультантом алкоголіків, я навчилася визначати, коли люди брешуть мені під час розмови – як-от клієнт, котрий відсидів свій термін у в'язниці за вбивство в нетверезому стані, але при цьому вважав, що не має жодних проблем з алкоголем. Працюючи клерком у транспортному суді, я записувала інформацію про штрафи, і це навчило мене шукати судові архіви. Це вміння знадобилося, коли я проводила розслідування – чоловікові, який порушував правила дорожнього руху 32 рази, завжди віддавали його водійські права, аж доки він не збив двох студентів на смерть.

Робота секретаркою юриста, де я друкувала довжелезні юридичні документи, допомогла мені зрозуміти принципи судової системи. Тож коли я написала про невинного чоловіка, якого засудили до смертної кари, це привело до того, що в штаті Огайо було змінено закон, тож прокурори не могли далі приховувати важливі докази. Цей чоловік провів у в'язниці двадцять років, однак вийшов на волю.

Є такий вислів: «Життя – це те, що трапляється, коли в тебе зовсім інші плани». Те саме можна сказати й про твоє резюме. Воно починає жити власним життям – якщо ти йому це дозволиш. Деякі люди намагаються накреслити свій маршрут на мапі й ретельно планувати кожний крок, та насправді життя дає тобі дещо краще. Глухий кут насправді є відхиленням від маршруту і веде до дороги, якою ти не планував іти. Кожний досвід збагачує життя – тепер або трохи пізніше. І хоч я й гадки про це не мала, кожна моя робота, з якою я мирилася, готувала мене до тієї роботи, якою я зараз насолоджуюся. Коли твоє життя вкорінюється, ти помічаєш зростання не відразу. Якщо ти належиш до людей, які відчують, що заблукали в житті, просто спробуй себе підбадьорити. Оця-от «загубленість» може привести тебе до місця, що його в будь-якому разі приготувало для тебе саме життя.

Урок 2

Усе змінюється, коли змінюєшся ти

То можна було назвати ключем від майбутнього або ж угодою з дияволом. Я не була впевнена щодо того, який із варіантів обрати, як не була певна і в тому, що робити з документом у моїх руках.

У віці 22 років я сиділа в батьків на шиї. Роботи в мене не було, і не було жодних перспектив її отримати. Незаміжня мати-одиначка – я не могла

утримувати ані себе, ані свою новонароджену дитину. Вічно жити з батьками й не платити за це ані копійки – то було несправедливо. До того ж я почувалася так, ніби носила на спині червоне тавро у вигляді літери «Ж». Ж означає «жахлива». Жаклива донька. Жаклива сестра. Жаклива матір.

Про те, щоб звернутися по допомогу до батька дитини, навіть не йшлося. Я викреслила його зі свого життя ще до її народження. Сказала, що не хочу виходити за нього заміж, тож не могла піти до нього тепер. А якщо він її забере? Якщо звернеться до суду й скаже, що зможе дати дитині краще життя, ніж я?

Я покинула коледж майже відразу, як завагітніла. Роботу у відділенні невідкладної допомоги теж довелося залишити, коли термін вагітності сягнув чотирьох місяців. Тоді послуги невідкладної допомоги надавали місцеві похоронні бюро. Окрім випадків, коли треба було рятувати життя, мені доводилося їздити до лікарень, будинків для людей похилого віку та людей, у чий родині хтось помер. Забирати тіла – робота негламурна, однак завдяки їй я оплачувала свої рахунки, і, як ми тоді жартували, ніхто не скаржився. Та коли я завагітніла, я не могла дозволити собі завдати шкоди спині або й дитині, піднімаючи тіла вагою понад триста фунтів. Похоронне бюро не могло дозволити собі більш ніж двох працівників на зміні, тож мені довелося піти.

Я не знала, де шукати нову роботу. Як я зможу залишити доньку на весь день? Із батьків у неї була тільки я. А якщо мене не буде цілий день, у неї взагалі не буде батьків. Про роботу на фабриці годі було й думати – там не було гнучкого графіка. Якщо працюватиму з сьомої ранку до третьої дня, це означатиме, що донька прокидатиметься без мене й проводитиме половину дня з кимось іншим. Графік із третьої дня до одинадцятої вечора означав, що я ніколи не вклаватиму її спати. А нічна зміна з одинадцятої до сьомої ранку? Тоді моїй дівчинці доведеться ночувати у знайомих.

Я подавала документи в кілька місць, однак мені бракувало навичок. Я навіть не могла друкувати. Не могла придбати автомобіль, тож постійно позичала той, що належав батькові. Матері-одиначці непросто мріяти на самоті. Для мрій потрібні гроші. За винятком дитини, мое життя можна було вважати суцільним банкрутством. Ось чому настала мить, коли в моїх руках опинилися ці документи. Офіційно документ був «заявою на отримання допомоги для залежних дітей». Однак у нашому маленькому містечку назва цього документа ілюструвала його зміст: допомога з безробіття. Я не знала, що робити з цією анкеткою на 32 сторінки. Отримувати допомогу з безробіття було набагато легше, ніж знайти роботу та організувати догляд за дитиною так, щоб він не забирав усі гроші до останнього долара. Ця допомога передбачала медичні послуги для мене та моєї донечки. Здавалося, я мала зробити цей відповідальний вибір.

Однак щоразу, коли я хотіла поставити на документі свій підпис, щось мене зупиняло. Мені б довелося вказати ім'я її батька, а вони у свою чергу могли звернутися до нього по аліменти. Я ж не вказала його імені навіть у свідоцтві про народження дитини. І нарешті, реальною причиною того, що мені не хотілося підписувати ці документи, був страх, що якщо я почну отримувати цю допомогу, то ніколи не зможу від неї відмовитися. Допомога з безробіття – сумнівна перевага. Спочатку вона схожа на рятувальний канат, що веде тебе до свободи, але зрештою перетворюється на мотузку, яка зв'язує твої руки й ноги. Щоразу, коли тобі хочеться заробити трохи додаткових грошей, існує великий ризик того, що ти залишишся без цих переваг та медичного обслуговування.

Якщо в тебе немає авто, роботу в маленькому містечку знайти непросто. Там немає автобусів, метро, іншого громадського транспорту. Тільки твій власний. Ти обмежена відстанню, яку здатні подолати твої ноги – до роботи

й назад. До похоронного бюро за милю від дому я могла дійти пішки. Мені не хотілося повертатися на роботу, де доводилося забирати померлих, але мені запропонували роботу в офісі, і я погодилася.

Там я закохалася. Не в роботу – у свого боса. Ідея, звісно, не найкраща, але іноді відчай призводить до таких-от дивних штук. Він може змусити тебе побачити Прекрасного Принца в цілковитому алкоголікові. Я закохалась у все, що він мав: успіх, гроші, щастя. У нього був просто розкішний будинок, на роботу він ходив у костюмах, а обідав у ресторанах. А ще трохи пив. Гаразд, не трохи – багато. Тимчасова неадекватність, перебування за кермом у нетверезому стані, відсутність на роботі.

Протягом усіх місяців, що ми з ним зустрічалися, я мала на меті одне – будь-що його врятувати. Адже якщо мені вдасться це зробити, ми житимемо довго й щасливо. Я зроблю все, щоб він жадав мене настільки сильно, що зміг би забути про випивку. Ми розмовляли годинами на серйозні теми, однак потім він нічого не пам'ятав. Домовлялися зустрітись о восьмій, а о десятій мій обранець телефонував із якогось бару, щоб повідомити, що ось-ось буде. Коли ж о другій ночі всі бари зачинялися, він нарешті приїздив, але був настільки п'яний, що не міг встояти на ногах і просто відключався на дивані.

Урешті-решт мої друзі, які знали про спільноту анонімних алкоголіків, сказали мені, що краще припинити цей зв'язок. Не рахувати, скільки він випив, не сподіватися, що він зміниться. Із ним у мене не було майбутнього, однак і без нього теж не було. Я обожнювала його будинок. Там був затишний куточок для сніданків, великий ганок і купа кімнат для всіх тих дітлахів, які, я сподівалась, у нас колись народяться. Та перш ніж я наважилася покинути це чарівне місце, він покинув мене.

Тоді моя донька вже навчилася ходити. Вона невпинно росла, на відміну від мене. Нарешті мені вдалося заощадити грошей, щоб виїхати від батьків та оселитись у квартирці за два квартали від їхнього будинку. Було досить страшно покладатися на свою мізерну зарплату в ситуації, коли оренда та сплата за послуги складали 210 доларів. До того ж я вперше мала покладатися виключно на себе. Я ніколи не їздила до коледжу, не жила в гуртожитку, і мені ніколи не доводилось опинятися віч-на-віч із власним життям.

Усі уламки мого життя, що розлетілися навсібіч, коли я завагітніла, почали повертатися на свої місця. Кожні півроку я переходила на нову роботу з вищою зарплатнею. А ще знайшла кількох подруг, і серед них жінку, яка запросила мене до молитовного притулку, щоб мое життя знову стало нормальним. Тамтешній священник порадив мені змінити шаблон стосунків із чоловіками. Однак я не встигла цього зробити. Минуло два тижні, і я знову закохалася.

Девід був високим на зріст – понад метр вісімдесят, їздив на «Мазді RX-7», носив дизайнерський одяг і не пив. Емоційно він був підлітком, як, власне, і я. Одного дня він під'їхав до мого будинку на потужному «Корветі», а згодом я вже мчала на ньому по шосе на швидкості 130 миль за годину. Ми могли спонтанно поїхати з міста на вихідні, тоді як моїй мамі доводилося сидіти з моєю донькою.

Девід надсилав мені квіти, купував одяг і возив у відпустку. У нього було досить грошей, щоб їх тринькати. Коли він витрачав їх на мене, я не мала нічого проти, а коли деінде – страшенно сердилася. Тоді я не знала, що то були гроші його батьків. Після однієї відпустки кредитна компанія відправила свого працівника до нього додому, щоб анулювати всі його картки.

Девід навчався в коледжі безкоштовно – він отримував урядову стипендію. Він часто пропускав заняття, щоб пограти в покер чи покататися на своєму мотоциклі. Я ж працювала цілісінький день на роботі, за яку отримувала надто малу зарплату. Девід їздив на розкішному авто, тоді як я сиділа за кермом старенького помаранчевого «Форда Фіести», що його придбала за 2300 доларів. Кожен долар із цієї суми був результатом моїх заощаджень. Мое авто трималося купи лише завдяки клейкій стрічці та спеціальному ущільнювачу, яким мій батько змастив вікна.

Мое майбутнє? Ним був Девід. Я хотіла завершити навчання, придбати будинок і створити сім'ю. Усе це могло б здійснитися, якби ми одружилися. Коли ми заручилися, він подарував мені каблучку з діамантом завбільшки з мою мрію. Я отримала все.

І все втратила – уже за два місяці після заручин. Коли я міряла весільні сукні, Девід спав з іншими жінками. А найгірше те, що я дізналася про це на майданчику для гри в боулінг. Він досить дивно поведився останнім часом, тому я запитала прямо й водночас жартома: «А це правда, що ти мені зраджуєш?» Коли ж він нічого не відповів, я побігла геть. Та потім схаменулася: «Ні, я не збираюся тікати додому й ридма ридати на самоті». Я повернулася, почала на нього кричати, вхопила його за барки й розірвала його дизайнерську сорочку. У ту мить він мені зовсім не подобався, а найгірше, що мені дуже не подобалася та людина, на яку я перетворилася.

То був кінець наших стосунків. Я повернула йому каблучку й сказала, що він може подарувати її мені знову, якщо усвідомить, що йому потрібна я і тільки я. Я не отримала її назад. Натомість я отримала дещо краще.

Я розізлилася. На нього. На саму себе. І цього гніву було достатньо, щоб почати діяти самотійно.

Мені виповнилося 26. Настав час нарешті подорослішати. Я попрощалася не тільки з Девідом, але й із тією особистістю, якою більше не хотіла бути. Я мала взяти відповідальність за себе й своє життя.

Без Девіда майбутнє було схоже на чисту сторінку. Те, чи буде там щось написано, залежало тільки від мене. Час опанувати своє життя. Перше, що я зробила, – це повернула всі його речі, включно з журналами «Плейбой», які він ховав у шухляді моєї шафи. Замінила сексуальні міні-спіднички та чорну сукенку в обтяжку на «розсудливі» спідниці й брюки, що їх можна було вдягти на роботу, де будуть кар'єру. А тоді взяла каталог коледжів і відкрила його. Я й гадки не мала, ким хочу бути та чим займатись, але одне знала напевне: я хочу бути щасливою.

І тоді переді мною відкрився весь світ. Мое життя змінилося, коли я вирішила змінитися. Мені не потрібно було шукати «правильну» людину. Я мала стати «правильною» людиною.

Урок 3

Закопавши свої таланти в землю, ти їх не виростиш

Коли я навчалася в старших класах, ми пройшли тест на схильність до тієї чи іншої професії, а потім реготали з результатів. Згідно з ними, я мала стати спеціаліст-ом із дихальної терапії, а моя подруга Бетсі – водієм вантажівки.

Бетсі стала медсестрою. А я – письменницею.

Хто міг знати, що так буде?

Десь глибоко всередині ми знали.

Десь глибоко всередині ми всі знаємо.

Просто вміємо старанно закопувати в землю свої глибокі поривання.

Особисто я робила все можливе, щоб не користуватися власними талантами. Я закопала їх якомога глибше й чинила опір кожному, хто намагався наблизитися з лопатою в руках. У дев'ятому класі наш учитель англійської містер Рікко змушував нас щотижня писати по одному параграфу. Я всіляко намагалася цього уникнути і в результаті виконувала завдання перед початком уроку, обираючи найнудніші теми, щоб читання його дістало. Натомість він дістав мене, вишліфувавши з мене письменницю так, що я цього навіть не помітила.

Однак я все ще опиралася. Ніколи не писала матеріалів для шкільної газети чи альманаху, не відвідувала занять із письменницької майстерності. Мене відверто лякала перспектива стати тим, ким я мріяла стати понад усе, – письменницею. Глибоко всередині кожен із нас знає, що існує справа, заради якої ми народилися, що ми залюбки цим займалися б. Але нас це лякає, адже ми можемо зазнати поразки. Тому ми закопуємо цю мрію якнайглибше – туди, де вона буде в абсолютній безпеці, незаймана й неторкана. Мріяти про таку справу, жадати її набагато безпечніше, ніж діяти й ризикувати, а то раптом зазнаєш невдачі або ж тобі відмовлять.

Я писала крадькома – у щоденниках і журналах. А одного разу – чи то з хоробрості, чи з недосвідченості – дала все це прочитати своїм сестрам. Пізніше, коли усвідомила, що накоїла, я забрала всі свої щоденники, кинула їх у металевий сміттєвий бак на задньому дворі й підпалила. Коли ж язики полум'я поглинали мої слова, я відчувала, що водночас стихає вогонь у моїй душі.

Утім залишилися жаринки, що тліли. У десятому класі я прочитала книжку Генрі Девіда Торо, і в моїй душі щось стрепенулося. Я відчула, що можу вдихнути більше повітря. Тоді мені бракувало грошей, щоб купити власний примірник «Волдена», тому я переписала весь текст зі шкільної книжки – кожнісіньке слово, починаючи з причини, яка змусила його податися до лісу.

Щоб уникнути свого покликання, я й сама мало не оселилася в лісі. Усі ми знаємо прислів'я «Бог сміється з наших планів». Якби боги благословили мої плани, я стала б лісником. Мене настільки лякала перспектива стати письменницею, що я відмовилася від цієї думки й у коледжі обрала за спеціалізацію охорону природного середовища. Яка іронія – у результаті я стала журналісткою, яка наповнює газети й книжки словами. Тепер я молюся про те, щоб лісники зберегли в наших лісах достатньо дерев і я могла займатися своєю справою.

Я обожнювала газети змалечку – з того часу, коли сиділа на підлозі коло батькових черевиків зі сталевими носачами, а він повністю поринав у новини. Я вдавала, що читаю ті аркуші, які він кидав на підлогу, бо мені було дуже цікаво, що ж там могло так зачарувати мого батька після важкого робочого дня, протягом якого він латав розпечені на сонці дахи. Коли ж моя мама мала трохи часу на читання (а це траплялося дуже рідко, бо вона виховувала одинадцятьох дітей), вона зазвичай читала колонки Ерми Бомбек. Завдяки Ермі здавалося, що писати так легко! Так і було – у моєму

щоденнику. Там усе написано було в цілковитій безпеці протягом довгих років.

Я закопала свої таланти з остраху, що вони ніколи не будуть досить гарними. Я ігнорувала покликання їх застосовувати. Я повсякчас торочила Богові, що «поки не готова», аж доки мене приголомшила думка: «А якщо Бог більше мене про це не попросить?» Якщо й може бути щось страшніше, ніж те, що Бог закликає тебе користуватися своїми талантами, то це думка про те, що він припинить це робити й відійде від тебе.

Мене переслідувала біблійна притча про таланти. Вельможа дав одному рабові п'ять талантів, другому – два, а третьому – один. Час плинув, і той, хто отримав п'ять талантів, почав займатися торгівлею і заробив стільки ж. Другий раб також подвоїв свої статки. А третій викопав у землі ямку й закопав туди свій талант – з остраху. Повернувшись, вельможа винагородив двох рабів. Чоловік, який закопав талант у землю, повернув його цілим і неушкодженим. Господар дуже розлютився, забрав його й вигнав раба. А тоді сказав двом першим рабам: «Кожному, хто має, ще більше дасться – і матиме він усього в достатку. У малому ви були вірні, над великим вас поставлю» (див. Матвій 25).

Коли ти вірний тому, що тобі дане, отримуєш набагато більше. Та не отримаєш інших талантів, якщо не скористаєшся тими, які вже маєш.

Ми всі обдаровані, та деякі люди ніколи не відкривають своїх пакунків із дарами. Кожен із нас має покликання, призначення, особливий та унікальний талант. Твоє покликання не обов'язково збігатиметься з назвою твоєї посади. Воно не зазначатиметься на твоїй візитці, в описі твоїх робочих обов'язків чи в резюме. Але воно записане у твоєму серці. Я змінила чимало робіт, перш ніж знайшла своє місце в житті – те, яке Фредерік Бюхнер називає «точкою, у якій перетинаються ваше найсильніше задоволення і найбільша потреба світу».

Що Бог хоче, щоб ти зробив із дарами, які Він тобі дав? Щоб ти ними користувався, а не зберігав про всяк випадок. Коли ізраїльтяни потерпали від голоду на своєму шляху до Землі Обітованої, Господь дав їм манну небесну. Безкоштовний хліб! Через острах люди зібрали її й залишили, щоб з'їсти наступного дня. Вона ж вкрилася пліснявою. Бог хотів, щоб вони вірили в те, що можуть отримати Його милість щодня.

Ніколи не відкладай нічого «на потім». Ти повинен використовувати все, чого навчився, усе незвідане й відкрите – інакше не отримаєш нічого нового. Мій письменницький талант мав жити за межами моєї спальні. Але хто схоче прочитати мої твори? Хто все це опублікує? То був не мій клопіт. Настав час діяти. Можливо, у своїх молитвах я й казала Богові «так», однак якщо це слово не підживлювати конкретними діями, це не зовсім «так».

Яким є твоє покликання? Ким ти маєш бути, що маєш робити? Відповідь – у тобі самому. Замість того щоб радитися з родиною і друзями щодо того, якою справою тобі варто зайнятися, досліди свій внутрішній ландшафт, щоб віднайти духовну інтерпретацію свого життя. Бог уже давно прошепотів це тобі на вухо. Життя більшості з нас надто заклопотане й гамірне, тому так важко це розчутити.

Більшість із нас залишаються розгубленими не тому, що ми не знаємо, що хотіли б робити, а тому, що боїмося це знати, бо ж тоді доведеться робити кроки в тому напрямку. Якось на вечірці я почула, як одна жінка скаржилася невеличкій компанії гостей на те, що в неї багато варіантів кар'єрного розвитку, і обрати з-поміж них якийсь один дуже складно. Та щойно хтось намагався дати їй гарну пораду, вона відразу її відкидала й

повторювала одне й те саме: «Я не знаю, що робити». Її огортали увагою та співчуттям через те, що вона не знала, як діяти, через те, що була безпомічною.

Я ж відчула своєрідний «поштовх Духа», поглянула їй в очі та м'яко запитала: «А ви хочете знати?»

Жінка аж розгубилась. Усі довкола затихли. А потім напруга зникла, вона сказала «так» і почала розповідати про те, що їй до душі, однак вона боїться цим займатися.

Колись мені розповіли чудову історію. Перш ніж прийти в цей світ, кожен із нас володіє всією мудрістю, яка може нам знадобитися протягом життя й після його закінчення. Та перед нашим народженням до нас прилітає янгол, торкається наших губ, немовби змушуючи замовкнути, і залишає маленький відбиток. Ми ж забуваємо все, що знали, і все життя шукаємо втрачені знання.

Іноді я прикладаю пальця до верхньої губи – просто в невеличкий жолобок над нею – і починаю слухати.

Спробуй це зробити. Завдяки цьому балачки стихнуть і ти зможеш почути мудрість, якою вже володієш.

Урок 4

Не зважай на те, як тебе називають інші

Зважай на те, що говориш у відповідь ти

Люди постійно це роблять. Запитайте в когось: «Ким ви працюєте?», і він чи вона обов'язково додасть до своєї відповіді слово «просто».

«Я просто двірник».

«Я просто санітар».

«Я просто водій автобуса».

«Я просто секретарка».

Просто?

Я обожнюю знайомитися з людьми, які не можуть утриматися від розповіді про те, ким вони працюють. Вони придумують власні назви свого фаху й радіють із того, ким вони є. Наприклад, жінка, яка фарбує нігті, гордо йменує себе «манікюрним техніком». Чоловік, який ремонтує фортепіано, називає себе «директором із фортепіанних технологій». Чоловік, який ремонтує каруселі в парку розваг, – «техніком атракціонів». Прибиральниця міського басейну йменує себе «менеджером водного спорту». А охоронець у готелі – «директором із запобігання втратам».

Що в «імені» твоїм?

Нічого – і водночас усе. Усе залежить від того, яким є «ім'я», хто тобі його дав, чи розвиває воно, а чи обмежує. Замість того щоб стискатися до

розмірів свого фаху, іноді краще розширити його обрії і створити «ім'я», що тобі пасує.

Ключ до успіху – робити те, що належить до твоїх обов'язків, і залишати місце для роботи, яка б найкраще характеризувала те, ким себе бачиш на цій посаді ти.

Коли мене взяли на посаду бізнес-репортера в газеті «Beason Journal» в Акроні, я плакала, поки їхала додому. Я хотіла зарплату й переваги, однак не бажала бути бізнес-репортером. Я не мала бажання писати про показники продажів, річні зустрічі та щоквартальні прибуткові звіти. Я ненавиділа цифри й дані. Вони вибивалися з мантри, яку нам повсякчас повторювали в школі журналістики: «Дайте мені людей!» А хіба знайдеш людей у біржових списках та статистиці?

Моїм завданням було їх знаходити, і я це робила. Я писала новини про бізнес і водночас «відбивала» додатковий ритм, висвітлюючи історії людей, які мали цікавий фах. Так з'явилися історії про сажотруса, водія цементовоза, пілота дирижабля. Я писала статті про працівників третьої зміни, фермерів, цілісінський день ходила за жінкою, яка показувала мені поліцейську академію.

Спершу не всі сприймали мій запал, однак результат зазвичай подобався всім. Багато керівників саджають своїх підлеглих у «коробку». Та в яку коробку ти б не потрапив, завжди розширюй її межі. А краще зламай її стінки, розкидай по підлозі й перетвори її на відкритий чистий аркуш. І напиши на ньому те, чого хочеш сам.

Не питай дозволу. Просто зроби це. Як кажуть, краще попросити вибачення, аніж дозволу. Щоранку, перш ніж іти на роботу, тобі треба вирішити, ким ти хочеш бути. А тоді йди – і будь ним або нею. Усе залежить тільки від тебе, не від інших. Ніхто, крім тебе, не є відповідальним за створення твого резюме, забезпечення роботою, що кидає тобі виклик, або ж наповнення стандартного робочого дня сенсом.

Перш ніж отримати роботу своєї мрії – авторкою газетної колонки, – я завжди говорила іншим: «Я колумністка без колонки». Це допомагало мені дивитися далі – і бачити те, що за межами моєї посади репортера, бачити роботу, про яку мрію. Мені дуже подобаються рядки відомої поетки Люсіль Кліфтон: «Не зважай на те, як тебе називають інші. Зважай на те, що говориш у відповідь ти». А це вже залежить виключно від тебе.

Коли я була маленькою, у нас була сусідка Тельма, яка працювала на лікарняній кухні. За віком вона була така, як і моя мама, і я дуже їй співчувала, адже вона пропрацювала там усе життя, щодня вдягаючи рожеву уніформу та сіточку для волосся. Аж доки я не зрозуміла дечого. Її посада, імовірно, називалася «помічник кухаря», однак Тельма вклала в це «ім'я» набагато більше. Її пироги мали найкращу скоринку в місті. Такі от ласощі для пацієнтів! Вайдуже, яку назву мала її посада, – Тельма вважала себе пекарем.

Я згадала про Тельму, коли мене попросили виступити з промовою на церемонії вшанування працівників клівлендської клініки, які пропрацювали там понад 25 років. Цей вечір міг бути страшенно нудним, однак водночас він міг бути й чимось більшим, аніж низка рукостискань, спалахи фотокамер та вручення нагородних годинників. Це міг бути банальний захід, на якому виголошують однакові слова подяки 200 працівникам. Вони могли стати численними коліщатами однієї велетенської медичної машини, що нею була клівлендська клініка.

Натомість захід нагадував момент відкриття скрині зі скарбами, що була наповнена чимось значно ціннішим, аніж коштовності. У кожній людині бачили те, ким вона є, – рятівника чужих життів, того, хто робить життя пацієнтів, їхніх родичів та власних колег кращим.

Усі вони почали працювати в клініці ще до появи комп'ютерів, коли рахунки друкували вручну, медсестри носили білі чепчики і ніхто не платив за паркування. Тоді кабінети лікарів нагадували ліфти, а деякі й справді розташовувались у старих ліфтах.

На заході з нагоди їх ушанування ніхто не міг відрізнити лікарів від представників молодшого медперсоналу. Не мало значення, хто ким працює чи скільки заробляє. Цього вечора всі були рівні. Кожен із них присвятив роботі в клініці 25 років свого життя. У програмі презентували біографії працівників, однак це зовсім не було схоже на перелік у резюме. Говорили лише про важливе: Завжди життєрадісна. Приемний співрозмовник. Заряд енергії. Прекрасний оповідач. Скромна.

Ще в програмі згадали про те, що одна жінка – координаторка ракового центру – часто затримувалася на роботі, щоб скласти зручний графік для пацієнтів. А чоловік, який фактично був прибиральником, не просто прибирав кабінети, а й допомагав відвідувачам знайти дорогу до необхідного місця. Пожежник був не «просто» пожежником. То був справжній «будильник» у людській подобі, який протягом першого року своєї роботи в клініці щодня приїздив із Коламбуса до Клівленда – і жодного разу не спізнився. А це – дві з половиною години дороги в один бік!

Педіатра хвалили за те, як він імітував голос «каченьки Даффі», щоб заспокоїти переляканих малюків і змусити їх весело сміятися під час медичних оглядів. Окрім цього, він зробив усе можливе, щоб обов'язкова вимога надягати велосипедні шоломи була закріплена на законодавчому рівні. Одну медсестру назвали актрисою, гумористкою та авторкою, чії праці публікували. А ще її називали «сестричкою-шептухою». Що ж вона шепотіла? Мабуть, «одужуй швидше, одужуй швидше».

Говорили про стоматолога, який успішно займався протезуванням обличчя. Він дарував пацієнтам можливість поглянути на життя по-новому – з новими очима, вухами, носом, ротом. Завдяки йому вони могли насолоджуватися напоями, їжею, поцілунками. Завідувач складу сухих продуктів, який водночас стежив за вчасним поповненням запасів, завжди дбав про те, щоб немовлята не лишалися голодними. Він пильнував, щоб у клініці не бракувало пляшечок із сосками та дитячої молочної суміші.

Я пішла з цього свята із відчуттям, що обслуговувальний персонал так само важливий, як і кардіохірурги, і байдуже, яке ймення дає нам цей світ. Ми самі повинні вирішити, ким ми є. І тільки від нас залежить, чи вживати слово «просто», коли йдеться про нашу посаду.

Урок 5

У драмі життя немає маленьких ролей

Коли ми надто вузько мислимо, годі й думати про великі звершення. Ми переконуємо себе не робити гарних учинків, бо припускаємо, що їх зробить хтось інший, або ж боїмося, що це нам просто не до снаги.

Іноді саме так почуваються люди, які перебувають на найнижчих кар'єрних щаблях: невидимі працівники кабінок, безіменні касири, телефоністки з безликими голосами. Та якось саме вони змінили життя одного чоловіка протягом тижня. І змінили назавжди.

А почалося все з того, що однієї літньої ночі у 2003 році Марті Кенні втратив праву руку в автомобільній катастрофі. Один його друг утік, покинувши Марті помирати на мосту в індустріальному районі Флетс, що в Клівленді, а інший залишився, щоб урятувати йому життя.

Той червневий день почався як свято дружби. Марті і Дін Стекер цілісінький день припасовували вінілову обшивку, забиваючи цвяхи під пекучим сонцем. Усе закінчилося вечірком – до них також приєднався приятель Марті, Грег.

Грег відвіз усіх до бару у Флетсі. Коли ж о пів на дванадцятую ночі вони вийшли з бару, Грег сів за кермо, і двигун заревів так, що з-під коліс полетів гравій. Автівка мчала зі швидкістю 60 миль за годину на відрізку траси, де максимальна швидкість мала становити 25, і водій продовжував тиснути на газ. Марті закричав, щоб той пригальмував, а тоді вхопився рукою за дверцята й тримався, як тільки міг. Колеса автомобіля потрапили в яму, він відірвався від землі й полетів у напрямку підйомного мосту.

БАХ!

Автівка врізалась у бокову загорожу з такою силою, що перекинулась, і ковзнула боком об сталеву поверхню мосту. Почувся скрегіт металу, що роздирався на клапті, – цей звук нагадував різке гальмування потяга. Проїхавши 240 футів на боці, машина нарешті зупинилась, і Дінові вдалося виповзти з неї через вікно. Марті застряг під автівкою. У нього не було кисті правої руки.

Дін почав щосили штовхати авто, щоб перевернути його, поставити на колеса й визволити Марті. Поблизу бродив приголошений Грег – його візитівки сипалися через ґратчасте поруччя у воду, мов конфеті. Дін розірвав свою сорочку й перев'язав руку Марті. Він закричав, щоб Грег зателефонував 911. Але побачив те, що його шокувало: водій підняв бокове дзеркальце, сів за кермо й поїхав геть, забравши з собою єдиний мобільний телефон. Надія розтанула, мов червоні гальмівні вогні в темряві ночі.

Дін обхопив руками й ногами свого друга, який стікав кров'ю, і сидів із ним на мосту над річкою Куяхога. Марті втратив дуже багато крові – вона скрапувала у воду крізь сталевий міст, мов дощ. Дін тримав Марті, наче дитину, й колисав його, немовби це могло спинити кровотечу. Одяг обох чоловіків просякнув кров'ю.

На тому темному й безлюдному мості в клівлендському індустріальному районі Флетс Дін кричав Марті, щоб той тримався, щоб не знепритомнів. Коли ж Марті затихав, Дін починав його колисати зі словами, яких так потребує той, хто помирає: «Твоя дружина любить тебе, твій син любить тебе. І я тебе люблю».

А тоді почувся шум, і чоловік побачив світло фар. Дін поклав Марті на землю, вибіг на дорогу перед машиною і почав розмахувати руками, благаючи про допомогу. Водій викликав лікарів-рятувальників. Джгут, що його наклав Дін, зберіг Марті життя, однак руку врятувати не вдалося.

Пізніше в залі суду суддя показував фото пораненої руки Марті, тоді як Грег тримав свої неушкоджені руки за спиною – у наручниках. Марті дивився на його руки з заздрістю, гнівом і сумом. Грега звинуватили в завданні шкоди людині з використанням транспортного засобу за обставин, що

збільшують провину. Тоді в залі суду Марті хотів був узяти дружину за руку, однак у нього не було руки. Жінка обхопила пальцями обрубок його руки й тримала його.

Протягом чотирьох місяців цей 21-річний молодик докладав величезних зусиль, щоб знову навчитися зав'язувати шнурки, виписувати чеки, міняти підгузки своїй новонародженій доньці та гратися у квача з 4-річним сином. Вони жили на гроші, що їх вдалося зібрати на ремонт оселі.

Я стояла на мості, де він утратив руку, коли чоловік погодився вперше побувати на цьому місці. Марті провів пальцями по сталевій поверхні огорожі, поглянув на сліди, які залишила машина під час аварії, і почав пильно дивитися на воду.

- Шукаю свою руку, - пожартував він, однак я бачила, що це був зовсім не жарт. Там він залишив частину себе. Марті небагато пам'ятає про ту ніч. А Дін не може про неї забути.

Я ж написала довгу статтю про цей випадок, про дружбу Марті й Діна, про всі зусилля, що їх доклав Дін, намагаючись урятувати друга. Завершення судового процесу вони відсвяткували вдвох. Сиділи за обіднім столом, відсунувши вбік стоси медичних рахунків, які «Medicaid» оплачуватиме доти, доки Марті не матиме змоги працювати, бо ж його дружина заробляла надто мало, доглядаючи за дітьми. Та він і гадки не мав, де взяти гроші на протез руки. Його син мріяв, що в батька з'явиться «рука робота» і він нарешті зможе «дати п'ять». Дін хвилювався, що Марті гнітитиме те, що він ніколи не зможе розмахувати бейсбольною биткою, зав'язувати волосінь на вудці або тримати дітей за обидві руки.

Коли про історію Марті дізналися інші, прочитавши про неї в газеті, клерки й телефоністи, що працювали в сірих кабінках центру протезування та ортопедії «Hanger Prosthetics & Orthotics» Саут-Евкліда, штат Огайо, просто не могли забути його обличчя та руку, яку він утратив. Коли Ліза Коварді вперше побачила фото чоловіка в газеті, вона почувалася просто жакливо. «Те, що з ним трапилось, - це не по-людськи, - зауважила вона. - Ми хотіли, щоб він відчув людяне ставлення до себе».

Хто така Ліза?

- Я просто касирка, - знизала вона плечима.

Просто?

Її завдання - стежити за своєчасною оплатою рахунків. Вона ніколи не бачить обличчя пацієнтів - тільки цифри.

Коли вона прочитала історію Марті разом із колегами, які працювали в невеличкому тісному кабінеті над комірчиною, жінки відразу кинулася до керівництва. Ліза зробила копію газетної статті й віддала її Кімберлі Рід, завідувачці відділення протезування. А одна з її колег розшукала Марті. Усі жінки з верхнього поверху - Шерон Спейтс, Аліда Ван Горн, Трен Фланік, Роуз Джонсон та Аннетт Філліпс - хотіли допомогти Марті, щоб він знову міг грати з сином у бейсбол і годувати маленьку донечку з пляшечки.

Завдяки їхній наполегливості та відданості справі Марті отримав «руку робота», що коштувала 58 тисяч доларів, абсолютно безкоштовно.

Телекамери фіксували, як Марті випробовує свою нову руку - бере серветку, ставить підпис, піднімає пляшечку. Однак їх уже не було, коли Марті дякував жінкам, завдяки яким усе це стало можливим. Жінки охали й ахали, коли він підійшов до них, щоб показати руку.

- Ви просто чудові, і це неймовірно! - сказав Марті. - Ви надзвичайні!

Марті невпинно згинав і розгинав кисть, розповідаючи, яка вона сильна, бо витримує навантаження у 22 фунти.

- Ану зроби те, що люблять робити всі чоловіки, - почешись, - жартувала Ліза.

- Не цієї рукою, - засміявся Марті.

Він засукав рукав, щоб показати протез.

- Боже, та вона прекрасна! - сказала Ірен.

- Це більше, ніж я міг би собі уявити, - мовив Марті.

Усі ледве могли стримати сльози.

Він пообіцяв, що якось прийде до них разом із дружиною та дітьми, а тоді підняв свою руку й помахав нею на прощання - легко й природно.

Урок 6

Дай іншим ще один шанс справити гарне враження

Люди часто кажуть: «У тебе не буде другого шансу справити перше враження».

Дякувати Богові, люди, які траплялися в моєму житті, були досить милосердними, щоб давати мені вдосталь «других шансів».

Я частенько справляла погане враження. Коли я вперше, ще студенткою, потрапила до редакції новин, щоб зустрітися зі своїм куратором, на мені була чорна блузка з блискучими сріблястими смужками, мереживним гофрованим комірцем та рукавами, що напнулися навколо рук, мов повітряні кульки. Біла фатинова спідниця, чорні панчохи та сліпучо-білі туфлі доповнили ансамбль. Шкода, що ніхто не викликав «модну поліцію», щоб мене заарештували за цей «злочин».

Два роки потому я повернулася до редакції - на співбесіду з приводу роботи. Цього разу я була сама серйозність і вдягла свій єдиний діловий костюм. Від співбесіди в «Reason Journal» багато залежало. Я була 30-річною матір'ю-одиначкою без грошей, але з великими мріями. І хотіла стати справжньою журналісткою - такою, яка могла б сплачувати за оренду квартири, заробляючи на життя письмом. Я вже встигла зіпсувати перше враження, коли намагалася влаштуватися на роботу як стажерка. У редакції газети «Pittsburgh Press» мене спитали про хобі та зацікавлення. Я сказала головному редакторові, що захоплююся скрипковою музикою, однак не змогла вичавити з себе ані слова, коли годину потому він запитав мене про Ісаака Стерна. Мій мозок нагадував чисту дошку. Потім я спробувала влаштуватися стажеркою в «Detroit Free Press». Редакторові сподобалося мое резюме, і він попросив мене написати есе. Я надрукувала потужне есе на напіврозваленій друкарській машинці. Виправлення довелося робити олівцем. Той редактор більше мені не телефонував. У результаті - після того як я отримала 30 листів із відмовами - редакція маленької газети в місті Лорейн, Огайо, погодилася взяти мене на стажування. У 1986 році

«Lorain Journal» дав мені шанс проявити себе, і ця газета стала моїм першим місцем роботи.

Іноді ми й самі є тими, хто потребує другого шансу, а іноді саме від нас залежить, чи отримає його хтось інший. Нерідко трапляється і те, й те. Так було з найсуворішим босом у моєму житті.

Історії за його участі були справжніми легендами. І здебільшого правдивими. Сміттєві кошики літали в повітрі. «Рубалися» голови. Дорослі чоловіки плакали. Мій перший редактор Джон Коул був таким собі Лу Грантом[1 – Лу Грант – персонаж однойменного американського драматичного телесеріалу, головний редактор одного з таблоїдів Лос-Анджелеса. (Тут і далі прим. перекл.)] на стероїдах. Він виділив мені стіл під дзвінком, який починав дзеленчати щоразу, як у нас починався дедлайн. Сидіти під дзвінком було не так погано, як біля виходу з його кабінету в редакції «Lorain Journal». Гніву Джона боялися всі. Він звільняв працівників і знову брав їх на роботу – іноді це траплялося протягом одного дня.

Якось йому настільки не сподобалося побачене в газеті, що він видерся на стіл посеред редакції новин, виголосив довгу тираду про те, що йому вже несила це терпіти й краще померти, а тоді влігся на підлогу.

А одного разу фотограф показав йому світлину черниці, яка хлюпалася в озері Ері у своїй рясі.

– Що ти про це думаєш? – запитав мене Джон. Підступне запитаннячко. Цікаво, а йому подобається?

– Гм, вона цікава? – припустила я.

– Ні, – відповів Джон. – Це кліше.

А потім роздер фотографію на дрібні клапти й висипав їх до ніг фотографа.

Джон був дуже суворим. Поряд із ним і ми поступово ставали такими. Він належав до того типу керівника, який змінює вас назавжди. І багато років потому ти все ще відчуваєш відбиток, який залишився у твоїй душі, – як і шрами. Він став редактором газети у віці 29 років. Люди, які з ним працювали, зазвичай характеризували Джона одними й тими самими словами: мінливий, вимогливий, розумний, безстрашний, запальний, діловий, грубий. Вони називали його «хрестоносцем, який прагне здолати корупцію», чоловіком, який прославляє правду й нікого не боїться.

Джон стояв за нас горю. Я часто чула, як він волав у слухавку: «Це мої репортери! Якщо у вас проблеми з моїми репортерами, у вас проблеми зі мною!»

Кінець проблем.

Коли я була ще зовсім «зеленою», якось один репортер перекинув на мене роботу, що її мав зробити, але не хотів. Це означало, що мені доведеться працювати допізна, а я вже мала завдання написати матеріал про міську раду. Я сиділа за робочим столом та витирала сльози.

– Бретт, а йди-но сюди! – гукнув Джон.

Він закликав мене стати більш непохитною. «У моїй редакції не плачуть», – проревів він. О, якби ж то він знав, скільки сліз пролилося в його редакції!

– Не дозволяй людям собою маніпулювати, – кричав він.

Дивно, але коли я вийшла з його кабінету, то вже почувалася набагато краще, неначе він налив мені порцію «єспресо хоробрості». А потім Джон зателефонував тому репортерові, і я шосили намагалася не усміхнутися, поки він кричав у слухавку. За кілька хвилин працівник підійшов до мого столу і, не дивлячись мені в очі, попросив віддати його завдання. «Джон сказав, що ти можеш іти додому», – сказав він.

Джон дбав про «правильні» речі. Завдяки йому я засвоїла, що людина ніколи не буває надто «маленькою», щоб не мати значення, і водночас не буває надто «великою», щоб не почуватися вдячною.

Я пропрацювала з ним лише півроку, коли одного дня – тоді в нас якраз був дедлайн – задзвонив телефон. Під «тривожним дзвінком» уже сидів інший молодий працівник. Той дзвінок уже от-от мав затихнути, коли секретарка простягла мені аркушик із номером телефону та незнайомим ім'ям. Я зателефонувала за цим номером, і на тому кінці мені відповів Джон Грінмен із «Beason Journal». Він не мав жодного стосунку до матеріалу, над яким я саме працювала, тож я сказала, що в мене дедлайн, і поклатла слухавку.

А тоді мене приголомшила думка: «О ні, я щойно власноруч зруйнувала своє майбутнє!» Я обірвала розмову з редактором газети, у якій мріяла працювати! Ще одне жакливе перше враження.

Коли я йому знову зателефонувала, він зізнався: його вразило те, що я ставлю дедлайн на перше місце. І запропонував прийти на співбесіду.

Того року – 1986-го – сер Джеймс Голдсміт хотів захопити найбільшу компанію і роботодавця в Акроні – «Goodyear». Газета відрядила всіх найкращих бізнес-репортерів для висвітлення цієї масштабної події. Їм потрібен був іще один бізнес-журналіст, який готував би матеріали про менш важливі новини.

Про світ бізнесу я не знала абсолютно нічого. Раніше я ніколи не читала газетних розділів із діловими новинами, тож не була готова до співбесіди. Я прийшла на зустріч у єдиному діловому костюмі, який був у мене в гардеробі, щоб мати максимально розумний і професійний вигляд. Цього разу жодних жакливих чорно-білих ансамблів! Мене провели в кабінет головного редактора. Там було повно-повнісінько чоловіків у широких жовтих краватках. Усе йшло добре, аж доки редактор не запитав, як би я написала короткий біографічний нарис на тему «Мартін Марієтта».

Я й гадки не мала, хто це, однак почала детально описувати, як збирала б про нього інформацію. А потім помітила, що редактор має такий вигляд, ніби з нього от-от випаде нирковий камінь. Усі аж скоцюрбилися, коли я й далі розводилася про «містера Марієтту». Нарешті один із присутніх не витримав і приголомшив мене фактом: «Мартін Марієтта» – не людина. То назва великої оборонної корпорації.

А-а-а-а! Я відчула себе абсолютно дурепою. Перед співбесідою я молилась, а протягом розмови тримала свою долоню розкритою, уявляючи, що тримаю Бога за руку. А тепер? Я помолилась, глибоко вдихнула та сказала щось на кшталт: «Що ж, очевидно, я нічого не знаю про світ бізнесу, тож якщо вам потрібен досвідчений бізнес-журналіст, я не та, кого слід найняти. Але я знаю, як робити репортажі й писати, я готова вчитися, щоб знати все, що може знадобитися для цієї роботи».

Вони були досить поблажливими й потисли мені руку. А один із чоловіків навіть провів мене до ліфта. Коли я натиснула кнопку виклику, то відчула, що мое серце впало. Скидалося на те, що я щойно втратила свій найкращий шанс отримати роботу в чудовій газеті. Та перш ніж двері ліфта встигли

відчинитися, до мене підійшов головний редактор і запитав, коли я можу вийти на роботу.

Що? Вони все одно мене беруть?

І вони взяли.

Мені було непросто повідомити редактора в Лорейні, що я йду, пропрацювавши в них шість місяців, адже це була моя перша справжня робота.

Коли я звільнялася, Джон Коул побажав мені успіхів, але не був багатослівним. А за тиждень мені зателефонувала мама, щоб повідомити: мій колишній бос надіслав їй листа, зазначивши, що вони чудово виконали свою роботу.

Урок 7

Краса і привабливість твоєї роботи залежать виключно від тебе

Якою була твоя найгірша робота? Це запитання нерідко є гарним початком розмови. Спробуй – запитай про це інших. Але треба бути обачним. Твоя найгірша робота для когось може бути найкращою.

Погодись, було б чудово, якби ми могли обмінюватися робо?тами в космічних масштабах. Якби кожен, хто ненавидить свою роботу, міг її позбутись, а його місце зайняв би той, кому ця робота подобається, і був би щасливим.

Якою була моя найгірша робота? Забирати тіла до похоронного бюро.

Коли працюєш у похоронному бюро, робиш усього потроху. Друкуєш меморіальні картки, миєш катафалки, працюєш на церемоніях прощання, виїжджаєш на виклики. Неможливо забути своє перше «тіло». Я не знала, чого очікувати від свого першого чергування. Ти можеш лягти спати, а коли знадобиться, задзвенить телефон. Дзвінок пролунав о третій ночі. Було моторошно їхати в катафалку у мертвій пітьмі по мертве тіло (пробачте мені цей каламбур).

Тій жінці було років сорок, і вона мала густе чорне волосся. З того часу минули десятиліття, та я й досі пам'ятаю її обличчя. Вона лежала в ліжку з розплющеними очима. Жінка протягом певного часу хворіла, і сімейний лікар уже навідався до її будинку, щоб засвідчити смерть. Там була присутня її родина, тож мені довелося поводитися так, ніби це звична для мене річ і я не боюся її торкнутися. Я й гадки не мала, наскільки важким може бути мертве тіло, аж доки не спробувала її підняти. Вираз «мертвий вантаж» для мене набув нового значення. У похоронному бюро ми мали роздягти її, обмити і вкласти для церемонії прощання.

Іноді поховальний бізнес може спричиняти глибоке хвилювання. Тиждень за тижнем ти поринаєш у світ смерті й горя. Тобі доводиться працювати з напіврозкладеними тілами, які вже не мають людської подоби, бо їх не могли знайти протягом тривалого часу. Тобі доводиться маскувати отвори від куль і почуватися безсилою, бо замаскувати діри в душах тих, хто вижив після цих самогубств, ти не в змозі. Тебе нудить від запаху смерті, доки його не змінює запах рідини для бальзамування, від якого з очей течуть сльози. Та ніщо не вражає так, як крихітні труни. Новонароджені, мертвонароджені, надії і мрії цілого життя, що залишають по собі порожні

дитячі кімнати та зацікавлених від горя батьків, які навіть не знають, чи можуть тепер називати себе батьками.

Хіба в цьому є щось привабливе?

Коли бачиш смерть так близько, то відчуваєш глибоку вдячність за життя. Одного разу бальзамувальник дозволив мені йому асистувати. Він показав, як роки нездорового харчування можуть призвести до звуження артерій шиї. Я ніколи не забуду розсічену артерію того чоловіка. І згадую про неї щоразу, як мені спадає на думку поласувати картоплею фри.

Якось я зайшла до кімнати для бальзамування й побачила тіло чоловіка з розчехненою грудною кліткою – це скидалося на розкриту книжку. Після аутопсії бальзамувальник розкрив його, щоб підготувати. На якусь мить я відчула жах і відскочила. Та потім це видовище мене зачарувало. Я підійшла ближче, щоб пильно поглянути на кожне ребро, кожнісіньку тканину, що свого часу втримували його серце на місці. То був прекрасний момент. Як часто вам вдається зазирнути всередину людського тіла?

Роками я брала інтерв'ю в сотень людей – від пілотів аеростатів до робітників-мігрантів і не тільки. Усі вони мали роботу, якою хтось займався б радо, а хтось міг би її зненавидіти. Протягом тижнів я розмовляла з мігрантами, які працювали на агрофермі в Гартвіллі, Огайо. І їхня робота навряд чи сподобалася б більшості з нас.

Жінки, з якими я спілкувалася, сказали, що їх краще називати «польовими працівницями». Вони не вважали себе мігрантками. Їм не подобалося тавро, яке накладало на них ця назва. Одна жінка зауважила, що коли хтось чує слово «мігрант», то перед очима відразу постають бідні, брудні й неосвічені люди, які викликають співчуття. «Вони називають нас мігрантами, але це не так. Мені подобається зрізати салат-латук. Я заробляю гроші чесною працею, – мовила вона. – Якщо я не хочу працювати, мене ніхто не примушує. У такому випадку я просто менше зароблятиму».

Робітники прибули на ферму «K.W. Zellers & Son» у Гартвіллі, Огайо, з Південної Кароліни, Флориди й Техасу. Вони привезли із собою своїх дітей, свій одяг, свої Біблії. Оселилися в старих будиночках, хатинах і трейлерах. Одягали яскраво-жовту водонепроникну уніформу, яка пасувала до жовтих плащів, і вирушали на старих шкільних автобусах у глиб полів ферми, що мала площу 400 акрів. Вони садили й збирали салат бібб, латук та ендивій, який неначе випромінював сяйво на чорній землі. Вони ховали волосся під яскравими хустками та крилатими солом'яними капелюхами, вдягали помаранчеві латексні рукавички та обмотували литки гумовими стрічками, щоб комахи не заповзали під штани, взували чорні гумові чоботи.

Щодня вони зливалися з природою. Їхньою музикою був хрускіт колін в унісон, свист ножів, що ними зрізали теплий від сонця зелений салат, тихі пісні до Ісуса, що линули з-під сомбреро. Я чула, як рядами лунає веселий сміх.

Я провела з ними один день – ми збирали цибулю – і повернулася додому зі страшенним болем у спині. Коли я сякалася, з носа вилітав чорний бруд. Я ледве протрималася на цій роботі один день. Вони ж ніколи не скаржилися. Ці жінки щиро тішилися, коли знайшли в полі пташине гніздечко. Вони перевіряли його щодня та обмінювалися новинами про маму-пташку та її малят.

За допомогою гумових стрічок вони створювали цілі букети з редиски. Їх ніколи не зупиняв дощ, хай як сильно він перішив, як не зупиняло й пекуче сонце. Коли спека ставала нестерпною, жінки сміялися й бігали до

поливальних розбризкувачів, щоб освіжитися. Вони кидали одна в одну жмути зеленого салату. Щебетали про любовні перипетії героїв серіалів. Говорили про те, на що витрачатимуть гроші, коли підуть до торговельного центру. Вони розповіли, що надають перевагу сонцю, вітру й небу, а не роботі в приміщенні. Їм було шкода людей, які працюють в офісі цілісінський день за вікном, яке відгороджує їх від світу.

- Тут почувашся вільним, а не закритим від усього, - сказала Вілла Мей.

Завдяки цим жінкам я усвідомила, що будь-яка робота є настільки красивою й привабливою, наскільки такою її робиш ти. Іноді привабливість полягає не в зарплаті та привілеях. А в тому, що створюєш чи залишаєш по собі, - починаючи з пташиного гніздечка в полі й закінчуючи букетами з редиски, що потрапляють до продуктових крамниць.

Урок 8

Часу вистачає на все, та неможливо робити все одночасно

Коли я тільки починала свою кар'єру журналістки, мій бос досить грубо змусив мене отямитись і усвідомити свою подвійну роль. Я була матір'ю-одиначкою й честолюбною журналісткою - і хотіла досягти успіху в обох іпостасях.

Одного разу до мене підійшов редактор відділу новин, щоб радо повідомити про чудесну можливість - я могла поїхати у відрядження за межі штату для висвітлення важливої й термінової новини. Він був переконаний, що я вхоплюся за неї обома руками. А який журналіст цього б не зробив?

Я.

У моєї доньки була тільки мама - батько не був присутній у її житті. Тільки мені доводилося вирішувати проблеми догляду за дитиною. Знайти когось, хто міг би побути з нею кілька днів і ночей, у найкоротший термін здавалося абсолютно неможливим. Я сказала редакторові, що не можу дати відповідь просто зараз. Він кисло глянув на мене, похитав головою і сказав: «Бретт, тобі доведеться обирати, ким бути - матір'ю чи репортеркою».

Та невже? І як це зробити? Мені була потрібна робота, щоб утримувати доньку.

Йому було легко розділити своє життя й повністю зосередитися на роботі. Удома на нього чекала дружина, яка вела господарство й виховувала дитину.

Тоді я прагнула стати справжньою рушійною силою редакції новин, але водночас мені хотілося бути найкращою мамою у світі. Як можна зробити і те, і друге? Здавалося, ці два завдання абсолютно непокєднані. Складно жонглювати батьківськими і робочими обов'язками. Коли це починає тобі вдаватися, хтось відразу підкидає тобі або кулю для боулінгу, або сире яйце.

Я вже втратила одну роботу через те, що була матір'ю-одиначкою. Задовго до того, як я стала журналістом, одній компанії, що спеціалізувалася на будівництві доріг, потрібен був секретар, який би водночас виконував функції диспетчера. Я була ідеальним кандидатом. Під час роботи у «швидкій допомозі» я навчилася передавати дані через радіопристрій, а ще

працювала офіс-менеджером. Ідеально. Представник компанії зателефонував моему роботодавцеві й запитав лише про одне: «Чи пропускає вона роботу через дитину?»

Роботи я не отримала.

Як стати гарною мамою і хорошою працівницею? Невже обов'язково обирати щось одне?

Минули роки, і я нарешті з'ясувала для себе це питання завдяки словам однієї жінки: «Ти можеш отримати все, але не все одночасно». Або ж можеш отримати все, але не в ту саму годину, не в той самий день і не того самого тижня.

Якось я виступала в закладі для відпочинку й медитації «ДИХАЙ» («BREATHE») у «Таборі Робін Гуда», який, уявіть, розташовувався біля містечка Фрідом[2 - Свобода (англ.)], що в Нью-Гемпширі. У вихідні жінкам пропонували найрізноманітніші види здорового відпочинку – походи, катання на велосипедах, плавання та веслування на каное. У результаті я опинилася на стрільбищі з рушницею в руках. Бах! Бах! Бах!

Я була вражена не стільки потужністю зброї, що її тримала в руках, скільки сфокусованістю, зосередженістю, потрібною для влучення в мішень на відстані 20 футів. Я зібрала на стрільбищі кілька використаних мішеней для своєї презентації – щоб показати, наскільки важливо зосереджуватися на «яблучку» і не відволікатися на зовнішні кола мішені.

Джеймі Коул, яка організувала цей захід, зізналася, що їй непросто зосередитися на одній мішені, коли в її житті трапляються ситуації, що кілька мішеней з'являються одночасно – нерідко в одну й ту саму годину чи одного й того самого дня. Робота, діти, найрізноманітніші зацікавлення... І тоді я замислилася над дилемою, присутньою в житті кожного з нас. Що має бути пріоритетом № 1, коли пріоритетним здається все і всі?

Я отримала відповідь на це запитання, коли повернулася на стрільбище. На одному аркуші була зображена не одна мішень, а п'ять – із «яблучками» та зовнішніми колами. Іноді тобі просто треба змінити фокус – переключитися з однієї мішені на іншу. Джеймі ця ідея дуже сподобалася. Замість того щоб зосереджуватися виключно на одній мішені та переміщувати дітей або роботу на зовнішнє коло, Джеймі могла поціляти в «яблучка» – на різних мішенях.

Ми говорили про те, як зосереджуватися на «яблучку», перебуваючи на роботі. Треба фокусуватися на завданні, проекті, роботі, її результаті. Іноді ми бачимо перед собою кілька мішеней водночас, і вони навіть можуть невпинно рухатися.

Я навчилася зупинятися й оцінювати кожну мішень, що з'являється в моєму житті. Роблю паузу та знову заходжу в життя з різними намірами, які можуть змінюватися щогодини. Коли я працювала ведучою щотижневої радіопрограми, то завжди робила паузу, «перезавантажувалась» і нагадувала собі, що зараз вестиму з кимось інтерв'ю, а тому маю уважно слухати й бути присутньою – тут і тепер.

Коли я приїжджаю до онуків, також роблю паузу, «перезавантажуюсь» і нагадую собі, що я їхня напрочуд весела бабуся, яка тут, щоб гратися, читати, «боротися» й будувати фортеці.

Щоразу, коли я потрапляю в новий сектор свого життя, я роблю паузу, «перезавантажуюсь» і входжу у свою нову індивідуальність. Я переконуюся в тому, що перебуваю в «правильному» сегменті, що це «правильна» я – година

за годиню, сектор за сектором. Це спосіб освятити мое життя, забезпечити мою присутність у кожній справі, «святій» для мене.

Щоразу я питаю себе: «Яке яблучко має ця мішень?» Найкраща мати? Найкращий керівник? Найкраща бабуся? Я ніколи не беру з собою роботу, коли навідую онуків. Не перевіряю електронну пошту, коли ми збираємо «Lego». Коли ти вдома – зосереджуйся на «батьківській» мішені. Коли ти з дітьми – будь із ними на 100 %. Вимкни свій смартфон, айфон, айпад, забудь про електронну пошту – тут потрібна виключно твоя присутність.

Коли мій мозок починає хаотично метушитися навколо пріоритетів або перестрибувати з одного на інший, я роблю паузу, щоб вирішити, яке з завдань є пріоритетним у цю мить, а потім зосереджуюся на «яблучку» цієї мішені з усією енергією та пристрасстю.

Ніхто з нас не здатен зробити абсолютно все або зробити все ідеально. Я ніколи не забуду хвилю критики, що полилася на дружину кандидата в президента Мітта Ромні – Енн. Вона виховувала п'ятьох синів. Деякі жінки пхикали й зауважували, що вона у своєму житті «й дня не працювала». Розгорялася справжня «війна матусь», хоча хто, як не ми, чудово знає, як щоденно працює та, хто виховує п'ятьох дітей.

Це вмикає нашу «ядерну кнопку»: чи досить я?.. У душі кожної мами повсякчас іде війна. Чи досить я роблю для своїх дітей, коли працюю за межами домівки? Чи досить я роблю для себе й усього світу, якщо не працюю?

Навіть більше: одного разу журнал «Time» нахабно запитав на своїй обкладинці: «Чи ти гарна мама?» Ситуацію погіршувало те, що на обкладинці була зображена молода сексуальна матуся у вузьких джинсах, яка годувала трирічного сина грудьми. Світлина цієї жінки схвилювала багатьох, та насправді нас усіх мав схвилювати отой заголовок.

Чи ти гарна мама?

Часто бувають дні, коли кожна з нас відповідає «ні».

Наприклад, той день, коли моя маленька донечка простягла мені повну ложку пластивців «Cheerios», щоб показати черв'ячка, який там звивався. «О ні, коли ж у цих пластивців закінчився термін придатності?» Або ситуація, коли я вирішила відпочити в садовому кріслі з книжкою, а моя дівчинка вибігла на дорогу. Або день, коли я прийшла, щоб дістати її з колиски, і побачила, що вона грається тим, що випало з її підгузка, який я нещільно застібнула. Чи той ранок, коли я побачила, що вона їсть пачку масла замість сніданку (тоді вона якраз навчилася відкривати холодильник). Або ж той день, коли мені довелося відривати пальці доньки від дверцят авто на шкільному паркінгу – вона боялася йти до школи. Моя дівчинка й гадки не мала, як гірко я плакала, коли їхала звідти на роботу.

Якби ми фіксували всі наші батьківські успіхи й невдачі, деякі дні були б суцільним провалом. Моя донька виховує дітей набагато краще, ніж це свого часу робила я. Вона привчала своїх малюків самостійно заспокоюватися, пеленала їх, мов крихітні буритос, розмальовувала їхні бодики та обшивала слинявчики стрічками. Донька навіть вирішила покинути роботу, щоб працювати мамою «на повний день».

Але трапляються дні, коли вона телефонує мені зі сльозами. Іноді це сльози радості, а іноді – провини, яку вона часто відчуває, виховуючи трирічного та десятимісячного малюків. Чи гарна вона мама, коли втомлений Ешер просить свою «смугасту ковдрочку» й вимагає повернутися по неї

додому, а вона просто іде далі? Або коли дозволяє Ейнслі виплакаться і заснути, тому що сон – це саме те, чого потребує втомлена дитина?

Ідеальних батьків не існує. Ані серед тих, хто сидить удома весь день, ані серед тих, хто ходить на роботу. Їх немає серед тих, хто ретельно стерилізує кожну пляшечку й соску, і серед тих, хто не припиняє грудного вигодовування, доки дитина не отримає шкільний атестат.

Пам'ятаю, як одного дня моя мама поставила собі «двійку» за виконання батьківських обов'язків. Вона не могла знайти собі місця через те, що мій маленький брат забув свій ланч удома, і винуватила в цьому себе. Пригадую, тоді я подумала: «Оце так! Невже турбота про нас для неї настільки важлива?» Моя мама докладала всіх зусиль, виховуючи одинадцятьох дітей. Іноді «м'яч» вилітав за межі стадіону, а іноді удар був точним. Траплялись «аути». Але вона завжди бралася за «битку», якою виснаженою не почувалася б.

Порівняння з бейсболом – гарний спосіб вимірювати успіх. Найкращий середній результат бетера[3 – Гравець, який відбиває м'яч у бейсболі.] – 300. Це означає, що промахи становлять 70 %. Вони трапляються навіть у найкращих. Дехто з найкращих бейсболістів усіх часів входить водночас і до списку тих, хто найчастіше вибивав м'яч в аут: Реджі Джексон, Генк Аарон, Віллі Мейс, Бейб Рут, Мікі Ментл, Семмі Сос, Баррі Бондс. Того ж року, коли Бейб Рут поставив рекорд із кількості хоум-ранів[4 – Успішний удар, що може принести очко.] протягом одного сезону, він також поставив рекорд з ударів в аут порівняно з іншими ключовими гравцями вищої ліги. І це так заспокоює!

Кожна мама – це гравець вищої ліги. Ми маємо найважливішу у світі роботу. Трапляється, що нам важко поцілити в якусь мішень, і здебільшого тому, що ми опиняємося на домашній «базі» й намагаємося одночасно відбити велику кількість м'ячів.

Чи ми гарні мами?

Ще б пак!

Кожна з нас виконує свою роботу на межі можливостей.

Тож я закликаю до примирення в цій «війні мам», що точиться і довкола нас, і всередині кожної. Годі засуджувати одна одну за те, що ми «маємо» робити. Годі прискіпливого ставлення до самих себе й до інших.

Пропоную просто робити все якнайкраще – і цього буде досить.

Урок 9

Тільки ти можеш знати, чого вартий

«Бажаєте додати до замовлення картоплю?»

Звикаеш ставити це питання під час кожного замовлення.

Я пропрацювала в «Макдональдсі» лише тиждень, однак він залишив слід у моїй душі на все життя.

Оскільки один із восьми американців хоча б раз у житті працював у «Макдональдсі», я отримала завдання від редактора газети: влаштуватися туди на роботу й написати про неї статтю до Дня праці.

Я відверто зізналася менеджеріві найближчого «Макдональдсу», що працюю репортеркою в газеті, але попросила ставитися до мене так само, як і до всіх інших. Жодних особливих привілеїв. Це означало, що я проходитиму співбесіду, прослухаю інструктаж із професійної орієнтації та носитиму спеціальну уніформу, на два розміри більшу, ніж потрібно.

Важко нервувати, коли заповнюєш анкету працівника, на зворотному боці якої зображений яскравий літній лабіринт Рональда Макдональда, що його потрібно розфарбувати. Бланками для анкет слугували паперові підстилки на тацях. Я отримала роботу, і моя зміна мала тривати з сьомої ранку до другої дня. Під час профорієнтаційної зустрічі мені видали фірмовий пакет із двома комплектами уніформи. Ми переглянули спеціальні фільми й дізналися, як мити руки і як поводитися з відвідувачами. Аббревіатура TLC[5 – Think like client (англ.)] означала «думай, як клієнт». Ми не повинні були використовувати термін «фастфуд». Це «ресторан швидкого обслуговування».

Удома я дістала з пакета чорні штани з поліестеру, сорочку-поло з червоними, сірими та синіми смужками і яскраво-червону кепку з великою літерою «М» і написом «Ми сила!» Кепка стирчала на відстані п'яти дюймів від моєї голови. Моя донька істерично сміялась і вимагала, щоб я приміряла цю форму в її присутності. Це був єдиний випадок, коли вона не намагалася «позичити» в мене одяг.

Щодня мені треба було з'являтися на роботі за п'ять хвилин до початку зміни. У маленькій кімнатці для персоналу висіли нагадування: «Розмовляйте з відвідувачами, усміхайтесь і запам'ятовуйте їхні імена».

Менеджерка дала мені відеофільм «Подаємо усмішки» – про те, як подавати сніданки. Усе, що я викладала на тацю, повинне було мати такий самий вигляд, як на малюнках, і видача замовлення мала тривати не більше за 59 секунд.

У результаті я почала працювати коло віконця, де замовлення видавали водіям автівок. Мене тренувала Робін. Ця жінка прагнула змінити світ на краще і використовувала для цього 30 секунд спілкування з кожним клієнтом. Вона могла визначити, хто поспішає, кому не завадить комплімент, а хто любить відчувати себе важливим. Вона знала імена постійних клієнтів і збирала для них замовлення ще до того, як вони встигали їх зробити. Здавалося, ця жінка зовсім не помічала позіхань, набурмосених і неголених облич – вона просто усміхалась.

– Зазвичай я дивлюся людям в очі та звертаю увагу на вираз обличчя, щоб зрозуміти, як вони почуваються і про що думають, – сказала вона.

Коли люди дізнавалися, що їй уже 31 рік і вона працює в «Макдональдсі», то зазвичай широко співчували. Робін не розуміла чому. Вона пишалася своєю роботою й відкладала гроші, щоб купити власний будинок.

То була важка робота. Доводилося стояти протягом цілого дня, і мої коліна та ступні дуже боліли. У нас не було на чому сидіти. Щоб трохи розважити себе, я зазірала в автівки, щоб побачити, що висить на дзеркалі заднього огляду (пухнасті гральні кості, освіжувачі повітря, годинники), а що цікавеньке лежить на задньому сидінні (пилосос, скручений килим, ключки для гольфу). Сісти й відпочити можна було лише під час 30-хвилинної перерви. Мені здавалося, що мої ноги от-от вибухнуть. Долоні пахли жиром,

уніформа прилипала до тіла. Перш ніж іти додому, я мала наповнити дротяні кошики замороженою картоплею. Зробивши це, я пішла – абсолютно виснажена.

Наступного дня я працювала за головним прилавком. Ми мали звертатися до кожного відвідувача словами: «Вітаємо в „Макдональдсі“! Чи може я прийняти Ваше замовлення?» Але відвідувачів ставало все більше, тож я просто почала вигукувати: «Наступний!» Того дня моїм «тренером» був Карлос – 17-річний юнак. Він був на двадцять років молодший за мене, однак жодного разу не змусив мене почуватися принижено. Бо надто добре знав, як воно буває. Коли один із менеджерів сказав йому, щоб він відправив мене прибирати зі столів в обідній залі, він округлив очі й сказав: «Я не відправлятиму вас, я просто попрошу». Він не хотів бути головною куркою в курнику, де я була найменшим курчам. Для нього ми всі були рівними – однією командою.

У майбутньому Карлос хотів стати лікарем-неонатологом і допомагати новонародженим, чий батьки – наркомани. Він збирав гроші на медичний коледж. Рік тому він закінчив школу і працював по 35 годин на тиждень. За словами хлопця, «Макдональдс» навчив його відповідальності.

Між замовленнями ми пакували плюшевих гномів у «геппі-міли» з Білосніжкою й повсякчас витирали прилавок. У нас був девіз: «Сперся – протри». Не можна було мати такий вигляд, ніби в тебе немає роботи. Якось я зробила таку помилку – і для мене це закінчилося прибиранням жіночого туалету. Як тверді «відходи» можуть опинитися на стіні – настіні! – і досі залишається для мене загадкою. Моїм завданням було їх зішкребти. Того дня від мене тхнуло відбілювачем.

Того вечора я була присутня на загальних зборах персоналу. Вони були схожі на захід, що мав на меті зміцнити дух та підвищити рівень ентузіазму, – скрізь повітряні кульки, прикраси з гофрованого паперу, і жа (страви, звісно, були з «Макдональдсу»). То була можливість звернути увагу на проблеми (наприклад, на те, що відвідувачі «Макдрайву» не отримують спецій у достатній кількості), виграти призи за участь у вікторині (Скільки важить порція морозива в «Макдональдсі»? – П'ять унцій) та отримати відповіді на складні запитання на кшталт «Що робити, коли відвідувач хоче отримати 18 упаковок крутонів до свого салату?» Нам нагадали, що, працюючи з іжею, треба використовувати щипці та рукавички, а не пальці. Також обговорили скарги, що їх відвідувачі писали на картках: 95 % клієнтів зауважили, що в туалетах дуже брудно. (Мабуть, ці картки заповнили ще до того, як я навела там лад.)

Наступний день у «Майкі Ді» був м'ясним. І мене, вегетаріанку, поставили на гриль. Цілісінький ранок я витріщалася на сосиски й бекон, які невпинно шкварчали. Потім я взялася до приготування мафінів, але постійно забувала діставати їх із духовки, коли дзеленькав сигнал. У кухні було стільки таймерів, дзижчалонок та дзвіночків, що коли вони починали дзеленчати, я не могла зрозуміти, до якого пристрою треба бігти. Усе це нагадувало науково-популярний фільм, у якому кожні десять секунд може статися катастрофа.

Сара – «королева грилю» – показала мені, як прискорити процес. Вона одночасно підхоплювала по чотири сосиски, притримуючи їх пальцями, щоб вони не впали на підлогу. Її руки від кінчиків пальців до ліктів були вкриті опіками від жиру, що бризкав навсід. Вона відкривала заклад о четвертій ранку і йшла додому о першій. Жінці було 37, і вона почала працювати в «Макдональдсі» ще підлітком. Сара мріяла про власний ресторан і обожнювала працювати на грилі.

– Це важко. Робота нон-стоп. Це або зламає тебе, або зміцнить твій дух, – казала вона.

Під час ланчу я збирала бургери, «бігмаки», чвертьфунтові та потрійні чизбургери. Я гадала, що чизбургер називають «потрійним», бо в ньому три шматки сиру. Кому спаде на думку істи бургер із трьома котлетами?

Починаючи з 11:30 і до першої ми просто зашивалися. Люди робили спеціальні замовлення на десятки бургерів. Ми мали користуватися спеціальними шипцями для м'яса, але це значно уповільнює процес. Я спробувала працювати в пластикових рукавичках, але пальці злипалися. Тому почала робити все голими руками й одразу обпекла кінчики пальців.

Наступного дня мене поставили коло віконця «Макдрайву», де водії забирали свої замовлення. Усе, що я мала робити, – це видавати пакунки з віконця. Чи може бути щось легше? Однак ніхто не попередив мене про «мовний бар'єр». На екрані комп'ютера наді мною з'являлися незрозумілі аббревіатури: SACHBI, SAMFEG, SAEGBI. Щоб розшифрувати цей код, знадобилася ціла година: SA – сосиска, BI – бісквіт, MF – мафін, EG – яйце, SN – сир. А що таке VANCON? Ванільний ріжок. Морозиво на сніданок? Гм, виявляється, я не єдина дивачка, яка полюбляє істи морозиво вранці.

Кей, яка того дня була моєю наставницею, нагадала мені, що верхню частину пакунка треба акуратно загортати, а не зминати, а також не спиратися на віконце. Вона не сварила мене навіть тоді, коли я впустила пакунок у щілину між віконцем і автівкою. Кей було 37, вона мала двох дітей і працювала в «Макдональдсі» 12 років.

– Мені подобається, – зізналася вона. – Робота непроста, але й жити на допомогу з безробіття – теж не варіант.

Плинність кадрів тут дуже висока. Більшість працівників звільняються, щоб піти до коледжу або знайти іншу роботу. Дехто не може впоратися зі стресом. У свій останній робочий день я зрозуміла, чому так трапляється.

Один відвідувач посадив свого маленького сина на прилавок і замовив потрійний чизбургер. А потім сказав, що я його неправильно зрозуміла. Виявляється, він хотів «меню». Я виконала замовлення. Клієнт знову сказав, що я помилилася. Він хотів «меню», але бургери в ньому мали бути без сиру. Потім він почав скаржитися. Менеджерові довелося скасовувати замовлення п'ять разів. Я мало не порушила пункт 7 із «10 заповідей „Макдональдсу“»: «Наші клієнти – не ті люди, з якими варто сперечатися чи змагатися в дотепності». Йому пощастило, що я не порушила одну зі справжніх заповідей – «Не убий».

Той відвідувач бачив у мені невдачу, яка працює в ресторані швидкого обслуговування. І таку помилку роблять багато людей. Це неправильно. Годувати людей і покращувати настрій незнайомцям – шляхетна робота. Мартін Лютер Кінг-молодший мав рацію, коли казав, що будь-яка праця, яка звеличує людство, є важливою і гідною.

Усі, з ким мені пощастило працювати в тому «Макдональдсі», звеличували людство. А ще вони чудово знали, як зберегти власну гідність. Для них то не була «чорна робота» – то був фундамент для майбутніх здобутків і мрій. Про це вам можуть розповісти колишні працівники – Джей Лено, Стар Джонс, Шанья Твейн, Рейчел Мак-Адамс і Джефф Безос, засновник компанії «Amazon».

Коли я завершила свою кар'єру в «Макдональдсі», власник ресторану запитав мене про враження, які я отримала від роботи. Я порадила йому позбутися кепок, поставити коло віконця «Макдрайву» стілець, на якому працівник міг би відпочити, і підняти всім зарплату.

Урок 10

Навіть помилки мають право на життя

Кожний витвір починається з грудки жалюгідної глини.

У кожному витворі гончар залишає частинку себе.

Тільки він здатний чути глину. Він прислухається, щоб дізнатися про ступінь її міцності, її обмеження, щоб уникнути їх або ж скористатися ними – і створити шедевр.

Я ніколи не пробувала займатися гончарством, але спостерігала за тим, як Том Гедеон сидить за гончарним кругом, бере шматок яскраво-помаранчевої глини, починає її розминати знизу догори, намагаючись зробити поверхню максимально гладенькою, а тоді відцентрує на крузі. Він сказав, що саме в цьому й полягає секрет – зосереджуватися на головному, на центрі.

Люди, які відвідують єзуїтський заклад у Клівленді, прагнуть пізнати цей гончарський дар: зосереджуватися на головному й розслабитися, дозволивши Гончареві формувати їхнє життя.

У 78 років отець Гедеон, якого всі називали Томом, усе ще бачив себе як шматок глини в руках Гончаря. Мабуть, він міг би процитувати рядки з Єремії 18:6: «Чим є глина в руках гончаря, тим є й ви у руках Моїх». Але він не цитує Біблію, а дозволяє глині говорити від свого імені.

На єзуїтського священика Тома висвятили в 1956 році, після чого протягом 16 років він керував молитовним притулком, а потім 20 років подорожував країною як виконавчий директор «Retreat International». Він стояв коло витоків професійної організації, що зараз налічує понад 500 притулків у США та Канаді.

Після виходу на пенсію чоловік жартував, що з релігійного життя на пенсію не виходять, а тому називав себе «митцем на відпочинку». Він прогулювався святиною, що розкинулася на 57 акрах, намагаючись допомогти іншим почути «вселенський заклик до святості», і використовував для цього мистецтво.

Коли в 1962 році він працював директором молитовного притулку, отець Гедеон чіпляв на стіни традиційні витвори релігійного мистецтва – зображення Марії, Ісуса, храмів.

– Я нав'язував ці речі людям, – скривившись, каже він.

А повернувшись туди у 2000 році, він зняв усі ці «святі» картини й почепив замість них свої фотографії. Розквітле латаття, човни з веслами в туманній бухті, квітка, що проростає крізь брудний сірий паркан, – докази того, що навіть у найтемніших куточках життя живе краса.

– Оці картини і справді святі, – наполягає він. – Природа – це Боже звеличення краси.

Кожна зі світлин зафіксувала момент, який його вразив, і він «упіймав» його своєю камерою, щоб інші теж могли відчути цей захват. Отець Том фотографував протягом усього життя, але ніколи не торкався глини, аж доки одна черниця запропонувала йому спробувати це зробити. Як чудово перетворювати шматок глини на вазу, миску або чайник! Він називав це мистецтво «первісним досвідом пізнання Бога».

Він працював у крихітному приміщенні за гаражем, що швидше нагадувало комірчину для інструментів – там ледве вистачало місця для гончарного круга. Його біле пухнасте волосся відмовлялося гарно поводитися за умов підвищеної вологості і стирчало навсібіч, як в Ейнштейна, поки він закінчував черговий таріль. На витворі була невеличка западина, яку бачив тільки він.

– У нього є певні огріхи, – мовив чоловік, але його це зовсім не засмучувало. Навпаки – зачаровувало. Кажуть, що аміші залишають якийсь «дефект» у кожному кілті, щоб нагадати собі, що ідеальне може створити тільки Бог. Том не намагався бути ідеальним. Він отримував задоволення від «неідеальності».

За температурою глини Том відчував, що таріль час перевертати. Він трохи розгубився. То був найбільший таріль серед тих, які він будь-коли робив, і чоловік не був упевнений у тому, що може довірити своїм старим рукам вісім фунтів глини.

– Якщо хочеш побачити, як плаче дорослий чоловік... – попередив він, перевертаючи таріль. Той не тріснув.

Та навіть якби тріснув, для гончаря не існує такого поняття, як помилка.

Як не існує його й для головного Гончаря.

Одного разу, коли Том формував шийку вази за допомогою маленької палички, глина вигнулась, увібрала в себе паличку й не випускала. Невдача? Зовсім ні – багато хто хотів придбати саме цю деформовану вазу.

Глина, що крутиться на крузі, всотує в себе піт із долонь гончаря, тож у кожному витворі залишається часточка творця. Можливо, саме через це Томові непросто було прощатися з кожною річчю, яку він створив власноруч. Він фотографував кожний витвір, щоб закарбувати його в пам'яті. За кожну річ чоловік міг би отримати більше, ніж 20 чи 30 доларів (саме такою була ціна його робіт), однак вважав, що мистецтво має бути доступним для всіх. Поки гончарний круг повільно обертася з черговим витвором, він говорив про те, як приємно тішити інших у ці «фінальні роки».

– Ще десять років були б для мене найціннішим дарунком, – сказав Том.

Однак їх було лише два. Він помер у 2005-му у 80 років. Коли я дивлюся на вазу, що стоїть на полиці в моїй вітальні, то думаю про те, наскільки прекрасними є всі наші «огріхи», коли ми покійно перетворюємося на глину в руках Творця.

Бути смиренним непросто. Я завжди прагну бути ідеальною, наче це можливо, в усьому, хоча насправді більша частина благословень, які приходять до мене й через мене, народжуються в моїй «неідеальності». Вони в наших помилках, втратах, наших «майже», і ними ми благословляємо життя інших людей. Увесь цей «хаос» має право на життя. У моєму безладі існує те, що Вільям Джеймс свого часу назвав «невидимим ладом».

Яке полегшення! І все-таки складно відчувати це полегшення, коли хтось інший указує на твої недоліки в роботі. Не тому, що їх у мене багато, а тому, що я прагну бути ідеальною. Я повсякчас хочу доводити, що не маю недоліків, тому що глибоко всередині завжди відчувала, що їх чимало – особливо в дитинстві. Я сама була одним великим недоліком. Ось головна причина того, що в мені й досі є рештки того сорому, який активується щоразу, коли хтось починає критикувати мою роботу. Я й досі переконана:

коли я роблю помилку, то сама на неї перетворююсь. Неправильним є не лише те, що я зробила, я сама неправильна.

Мені завжди подобалося, що в одній з моїх доньок на блакитній райдужці є три коричневі смужки. Вона малювала їх щоразу, коли створювала автопортрет. Моя донька ніколи не сприймала їх як недолік, швидше як унікальний відбиток, що його залишив Бог. Якби ж то ми могли бачити всі наші «недосконалі» риси саме в такому світлі – як щось прекрасне й корисне!

Гончар нагадав мені: на всьому, що ми створюємо, залишаються два відбитки – наш і Божий. Вони обидва прекрасні. І обидва мають право на життя.

Урок 11

Коли щось у тебе викликає сумнів, то сумнівайся у своїх сумнівах

Один професор у коледжі подарував мені коротеньку й просту молитву, що допомагає побороти страх:

«Господи, я шукаю в Тобі прихистку від боягузтва».

Зекі Сарітопрак завжди говорив ці слова, щоб заглушити свої страхи. То був професор-ісламознавець, який викладав в Університеті Джона Керролла в Клівленді, де я отримувала магістерський ступінь із релігієзнавства.

Більшість із нас не вважають себе боягузами, однак ми постійно сумніваємося в собі, хоча мали б – у своїх сумнівах. Я завжди думала, що бути сміливим означає не мати страху. І голосно сміялася, почувши таку фразу: «Сміливість – це коли тільки ти знаєш, що боїшся».

Усі ми тільки вдаємо сміливість, а дехто робить це краще, ніж інші. Протягом багатьох років я дотримувалася принципу: «Удавай, доки сама в це не повіриш». Моя подруга Вікі запропонувала кращий варіант: «Вір, доки сама не повіриш». І саме ці слова вестимуть мене дорогою життя до кінця.

Багато років тому у Водсворті, штат Огайо, коло входу до церковної зали я познайомилася з однією матір'ю. Вона розповіла мені про свою доньку Діану, яка мріяла стати письменницею. Ця мама так пишалася своєю донькою – адже дівчина вже знала, чого хоче досягти в житті. Обличчя цієї жінки сяяло, коли вона розповідала, як її дівчинка вела щоденники, працювала над шкільним щорічником і її матеріал навіть надрукували в місцевій газеті.

Однак водночас вона зауважила, що всі знайомі намагалися змусити дівчину відмовитися від своєї мрії. На початку своєї кар'єри я чула практично одні й ті самі слова:

«У журналістиці немає вакансій», – казали люди.

«Письменництвом багато не заробиш», – застерігали вони.

«У світі бракує місця для твого голосу», – стверджували.

Якби я прислухалася до всіх цих сумнівів – і до власних теж, – я б ніколи не працювала в професійній журналістиці протягом тридцяти років. Я добре пам'ятаю, як хвилювалася, коли мені казали: «Краще тобі не займатися

письменництвом, бо не зможеш заплатити за квартиру». «Писати – не варіант, газети вже відмирають». «Тобі не варто ставати письменницею, у світі їх забагато».

Не слухати все це було напрочуд важко. Що я тоді знала про життя? Розлучена мати-одиначка, яка безнадійно відстала від своїх однолітків. Вони закінчили коледж у 21 рік, а я у тридцять. У мене було більше бажання, ніж справжнього таланту, і я просто прислухалася до нього й дозволила йому вести мене за собою.

І це було складно, бо голоси моїх сумнівів завжди намагалися «перекричати» бажання:

«Ти що, ціни собі скласти не можеш?»

«Ти хто така, щоб дозволяти собі такі мрії!»

«Гадаєш, комусь цікава твоя думка?»

Спочатку мій шлях був вибоїстим. Моя перша робота ледве дозволяла мені оплачувати квартиру. А люди повсякчас товкмачили, що газетний бізнес «помирає». Вони говорили це в 1980-х, коли газети масово закривалися. Вони говорять про це зараз, коли паперові джерела інформації витісняються цифровими. Ніхто не знає напевне, що чекає на нас попереду.

Люди, які мене застерігали, були старшими й мудрішими, і вони змушували мене боятися кар'єрного шляху, який я обрала. Вони знали на економіці, на попиті й пропозиції, труднощах ринку праці та глобальній економічній ситуації.

Ну то й що?

Я мала займатися тим, до чого в мене лежала душа, а звідки вони могли знати, що мені до душі? Цього не знає ніхто, крім нас. Ніхто не знає, наскільки голосно співає твоє серце, наскільки воно прагне та болить, бо хоче займатися тим, що йому до вподоби.

І таких, як я, у світі чимало. Не всі вони прагнуть стати письменниками, дехто мріє про роботу художника, архітектора, теслі, стоматолога або навіть працівника похоронного бюро. І хтось уже починає відмовляти їх (або вже відмовив) від того, щоб займатися тим, чого прагне їхня душа.

Я знала чоловіка, який мріяв стати директором похоронного бюро, однак тривалий час мусив займатися родинним бакалійним бізнесом. Минули десятиліття, доки він став вільним і почав займатися тим, чого прагнув. Я працювала з директором похоронного бюро, який хотів стати джазовим музикантом, але все життя мусив керувати похоронним бізнесом родини, відчуваючи до нього неабияку відразу. Йому так і не вдалося «вирватися на свободу».

Мама Діани розповіла, що колись мріяла стати художницею, а натомість їй довелося вивчати хімію, яку вона просто ненавиділа. І в результаті, досягнувши середнього віку, ця жінка знову почала вчитись і працювати креслярем. Вона обожнювала свою роботу!

Не треба слухати критиків – кого-кого, а їх у цьому світі не бракує. Я навіть маю здогад, що критики – це люди, які відмовилися йти за своєю мрією, а тому відчувають біль щоразу, коли помічають, як хтось береться до роботи за покликанням.

Яким би не було твоє бажання, у світі знайдеться місце для нього. Комуś у цьому світі потрібен твій талант. Знайдеться місце і для твого голосу – повір, є той, хто прагне його почути. Тож урешті-решт я просто сказала собі: «Письменництво подібне до музики». Хіба буває «забагато пісень»? Завжди знайдеться той, хто ненавидить кантрі, але обожнює реп і навпаки. Той, кого вражають твори Шекспіра, може не сприймати Джона Грішема. Читачі, яким не подобається мій «голос», можуть обожнювати твій.

Тобі повсякчас казатимуть, що у світі забагато письменників, та більшість із цих «порадників» просто намагаються приглушити власні слова, відмовляються від написання власних романів, запиваючи все це порцією спиртного в барі, бо надто бояться зазнати поразки. Вони хапаються за свої сумніви, тоді як мали б ловити свою мрію за хвіст.

Щоб займатися тим, чого ти насправді прагнеш, треба змусити всіх цих критиків замовкнути. І почати з найголовнішого серед них – із самого себе.

Урок 12

Іноді робота мрії – це те, чим ти займаєшся зараз

Того дня, коли мене взяли на роботу в «Weason Journal», я проплакала всю дорогу додому. Година нестримних сліз. Відра сліз.

Запитаеш, чому? Я щойно погодилася на роботу бізнес-репортера. І ненавиділа бізнес-новини. А що, як це жаклива помилка? Після шести місяців написання статей на тему продажів і прибутків мені стало нудно, і я не могла знайти собі місця. Місцевий журнал запропонував мені роботу – писати статті. А один мудрий працівник нашої редакції порадив мені залишитися, попрацювати «на резюме», заробити пенсію та отримати життєвий досвід.

– Ти працюєш тут лише кілька місяців, – сказав він. – Дай цій роботі ще один шанс, і ніколи про це не пошкодуєш.

Він мав рацію. Якими були «нудні» завдання, що мені їх давали? То був своєрідний «коктейль» із тем, які більше ніхто не хотів висвітлювати: фермерство, медичне страхування, аеростат. Ось як це було нудно:

Отож, я лечу на аеростаті «Goodyear»...

Що?!

Ага!

Я запропонувала написати статтю про аеростат і надрукувати її разом із фотографіями. Тож ми з фотографом вирушили з Акрона до Саут-Вента, штат Індіана. Я мала піднятися в повітря на аеростаті, з якого вели зйомку футбольного матчу на стадіоні «Нотр-Дам». Цілісінькими днями я робила інтерв'ю з представниками канатної команди – хлопцями, які залишалися на землі, і вони були просто чудові. Вони не отримували слави пілотів, однак вітали всіх гостей свята і робили все, щоб ті почувалися комфортно, коли стояли в черзі, щоб побачити аеростат.

Політ на аеростаті незрівнянний. Він узагалі не схожий на політ – швидше нагадує катання на човні. Ти рухаєшся в небі то вгору, то вниз – це

весело, але дуже гамірно. Команда з телебачення відчинила двері, щоб просунути туди велику камеру та знімати гру. Було так шумно, що нам довелося вдягти навушники. Ми летіли над стадіоном «Нотр-Дам» і махали «Ісусу, який оголошує тачдаун»[6 - Двадцятиметрова статуя Ісуса Христа в містечку Монро, штат Огайо. Підняті руки Ісуса нагадують жест арбітра в американському футболі, тому місцеві жителі придумали їй таку назву.], «Золотому куполу», дивилися матч між «Fighting Irish» і «Michigan State». На півдорозі пілот повернувся до мене й сказав:

- А тепер керуватимеш ти.

Я? Я керуватиму «Духом Акрона»?

Ого.

Хіба можна було від такого відмовитися? Я все ще намагалася себе вщипнути, бо не вірила, що саме мені випала нагода політати на аеростаті «Goodyear». Це доступне не всім - хіба що «великим босам», найкращим клієнтам цієї компанії, яка займається виробництвом шин.

Керувати дирижаблем? ОГО!

Пілот сказав, що все дуже просто, і показав мені два вимірвальні пристрої. Альтиметр із цифрами та кругла шкала, розділена навпіл по центру. Верхня частина була блакитного кольору.

- Це - для неба. Його треба тримати в небі, - пояснив він. Він попередив мене про те, що не можна допускати ситуації, коли стрілка висотоміра різко поповзе вгору, інакше аеростат полетить надто високо, його обшивка нагріється й розшириться. Треба було стежити за тим, щоб він перебував у блакитній зоні. І не дозволяти йому прямувати на південь - у бік землі.

Без проблем. Невже це так складно?

Усе було просто чудово, доки пілот не залишив мене саму, щоб піти до туалету. Еге ж, як з'ясувалося, в аеростаті є туалет. Чи щось на кшталт нього. Насправді стандартного туалету там немає, а є спеціальна труба, через яку «рідкі відходи» потрапляють до атмосфери й «розсіюються» там. Принаймні саме це мені розповів пілот. (Порада: краще не стійте просто під аеростатом «Goodyear».)

Він пішов уздовж гондоли до віддаленої частини аеростата, а я залишилася наодинці з пультом керування. У матчі якраз почалася перерва. Я спостерігала виступ музичного гурту, аж раптом стрілка альтиметра стрибнула вгору. Я спрямувала аеростат униз - зовсім трошки. Стрілка піднялася ще вище, і я знову спрямувала його вниз. Варто зауважити, що передня частина аеростата - це суцільне вікно, тож тепер я дивилася просто на землю, упершись ногами в підлогу, щоб не впасти. Чорт! Аеростат вийшов із «блакитної зони».

Мабуть, для тих, хто стояв на землі, це скидалося на кадр із фільму-катастрофи: величезний аеростат от-от гепнеться на 50-ярдове поле. Пілотові довелося хапатися за спинки крісел, аж поки він дістався до пульта керування. Він вирівняв аеростат і сказав мені: «Цією штукаю важко керувати навіть якщо не стоїш на голові». І пообіцяв, що відтепер я ніколи, ніколи в житті не керуватиму аеростатом.

Оце так досвід - і його я отримала на роботі, котра, як я тоді вважала, мені страшенно не подобалася.

Ця робота подарувала мені безліч можливостей за межами світу бізнес-новин, коли я вирішила підняти свою планку. Я зголосилася летіти до Сальвадору, щоб написати про закінчення війни та побачити її очима маленького хлопчика, який втратив ногу та отримав протез в Огайо. Я літала до Північної Ірландії, щоб написати про тамтешні «проблеми» з точки зору дітей, які прибули до Америки на літо, тікаючи від них.

Секрет кожної роботи полягає в тому, щоб не кидати її, коли тобі стає нудно, ти втрачаєш спокій і починаєш дратуватися, – а в тому, щоб зробити її кращою. Іноді нам просто потрібно залишитися, щоб зрештою назвати це місце «землею обітованою». Одна моя подруга міняла роботу кожні півроку. І в результаті все закінчувалося тим, що вона починала ненавидіти кожне робоче місце. Вона розв'язувала цю проблему «географічно». Тільки не брала до уваги того факту, що завжди брала з собою... саму себе. Усі ми знаємо таких людей. Їхній рецепт розв'язання кожної проблеми – рухатися далі. Вони переконані, що рух вирішить проблеми: непорозуміння в шлюбі, залежність від алкоголю, негаразди на роботі, фінансові труднощі, брак ентузіазму й натхнення, нудьгу. Та найкраще рішення – змінити себе, а не роботу. Коли ти зміниш себе, робота зміниться автоматично.

Для деякого рух і справді може бути єдиним правильним рішенням. Утім, є один старий жарт про чоловіка, який щойно переїхав до іншого міста. Він питає в місцевого жителя: «Які люди живуть у цьому місті?» А той у свою чергу запитує: «А якими були люди в останньому місті, де ти жив?» «Злими й неприємними». Тоді місцевий житель каже: «У такому випадку ти знайдеш тут таких самих». Наступного дня до бару заходить ще один чоловік і питає: «Які люди живуть у цьому місті?» Старожил до нього: «А якими вони були в попередньому місті?» «Доброзичливими і щедрими». «Тоді тут ти знайдеш саме таких», – зауважує місцевий.

Подібне притягує подібне. Або, як казав містер Брейді, батько славнозвісної родини Брейді: «Куди підеш, там і опинишся».

У давнину просту ідею життя на одному місці ченці перетворили на священну обітницю. Святий Бенедикт запропонував гарний варіант: ченці зобов'язувалися лишатися в одній спільноті, а не блукати світом у пошуках ідеального місця для служіння Господу (наче таке місце існує!). Ченцеві-трапісту Томасу Мертону було набагато складніше дотримуватися цього правила, ніж обітниці бідності. Він повсякчас боровся з бажанням піти з монастиря, щоб знайти самотність і ще глибше пізнати Бога. А в результаті все життя прожив у монастирі в Кентуккі, де писав книжки про святість довколишнього повсякдення.

Тобі зовсім не обов'язково бути ченцем, щоб усвідомити, що пошуки щастя тривають у нашому внутрішньому ландшафті, а не тоді, коли ти щороку пакуєш речі до автівки, щоб кудись переїхати. Особисто я ніколи не жила за межами Огайо. Прагнення щось змінити я зазвичай утілювала в «зміні декорацій» мого робочого місця. Я працювала журналісткою майже тридцять років. І пережила різні етапи – у тому числі такі, коли хотілося поїхати геть заради грошей, престижу, задоволення.

Можливо, проблема в тому, що коли ми досягаємо середнього віку, наш внутрішній голос починає кричати: «Годі!» Або ж у майже непомітних щоденних нагадуваннях, що змушують мене залишитися, – наприклад, листівці з зображенням червоних черевичків, що її мені подарував чоловік. Ці черевички Дороті нагадують: «Немає кращого місця, ніж твій дім», – і, можливо, мені не варто шукати щастя за межами власного подвір'я.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=27440198&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Лу Грант – персонаж одноименного американського драматичного телесеріалу, головний редактор одного з таблоїдів Лос-Анджелеса. (Тут і далі прим. перекл.)

2

Свобода (англ.).

3

Гравець, який відбиває м'яч у бейсболі.

4

Успішний удар, що може принести очко.

5

Think like client (англ.).

6

Двадцятиметрова статуя Ісуса Христа в містечку Монро, штат Огайо. Підняті руки Ісуса нагадують жест арбітра в американському футболі, тому місцеві жителі придумали їй таку назву.